

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Brevete nefrancați nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primese în Viena
E. Moser, Haasenstein & Vogler (Otto
Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Duke, A. Oppel, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dawbe; în Hamburg: A. Steiner.
Prețuri inserțiilor: o serie
garnon pe o coloană 8 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seră 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĂR DE DUMINECĂ 31)

„Gazeta” este în fă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din întru și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 stagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 171.—Anul LV.

Brașov, Duminecă, 2 (14) August

1892.

Replica junimei noastre.

Brașov, 1 August v.

Mare bucurie și mulțumire amă simțit în v.era anului trecut, când amă aflat că în sinul studenților români academici de dincoace, s'a produs o mișcare cu scop de a continua disputa asupra stării Românilor din Transilvania și Ungaria, ce s'a fost încins între tinerimea universitară din România și studenții unguri, și că studenții noștri dela școlile înalte din monarchia se p.ortă cu gândul de a răspunde la scrierea tendențioasă, prin care tinerimea maghiară a voit a combate afirmările memoriului bucurescean.

Idea e foarte nemerită; — și ceamă noi atunci — studenții unguri susțin în scrierea lor, că frații noștri de dincolo de munți, cari și-au redicat glasul în apărarea noastră, n'au fost bine informați asupra stării lucrurilor la noi, căci aici Românii s'ar bucura de toate bunătățile și libertățile și n'ar fi nici pomenire de-o asuprire, seu de-o maghiarisare a lor. Nimeni nu p.ote fi mai mult chemat de a se pronunța asupra adevărului seu neadevărului afirmărilor tinerimei maghiare, nimeni nu p.ote fi mai competent ași da cuvântul din urmă, decât însuși tineretul nostru, care a crescut în împrejurările, despre cari e vorba, și vede și s.ente adevărata stare, la care au fost reduși părinții și în care se află în momentele de față neamul seu românesc.

Totodată amă fost exprimat dorința, ca tinerii noștri dela toate școlile înalte din Austro-Ungaria să facă în unire acea replică menită a restabili adevărul v.ătămă, spre scopul acesta să se'n-țelegă între sine și să nu între-

prindă nimic unilateral, isolat ori precipitat.

Să dovedim — adăuserăm noi — adversarilor noștri, că junimea română din Transilvania și Ungaria este în adevăr insufletită pentru marea cauză a românismului în patria noastră și că este pătrunsă de sfânta ei datorie patriotică și națională.

Spre mulțumirea noastră a tuturor putem constata, că prin replica, ce a dat-o la lumină în zilele aceste, junimea noastră dela universitățile din Viena, Graz, Budapesta și Clușiu, ea a dovedit într'adevăr, că este insufletită de cauza românismului, și că este pătrunsă de datoria ei patriotică și națională.

Prin lucrarea ei valoroasă, junimea noastră a atins cât se p.ote mai bine scopul, ce și l'a pus, de-a arăta „lumii nepărtinitore” și „studenților maghiari”, că „dreptatea și adevărul în această cauză sunt pe partea autorilor Memoriului bucurescean.”

Cu argumente și date nereturnabile, junimea noastră documentează în vre-o treizeci de capitule, că Românii din Transilvania și Ungaria suferă și că au cauză de a fi profund nemulțumiți și amăriți de tractarea, ce o întâmpină din partea contrarilor lor politici și naționali; arată, că scopul sistemului actual de guvernare este brutală și violentă maghiarisare, și că în fața acestor uneltiri poporul român e firmu hotărât de-a lupta pentru recăstigare drepturilor sale și pentru libertatea sa națională.

Foile adversare ne spun, că scrierea studenților noștri este o „scriere pătimășă de luptă.” Noi nu vedem într'insa exprimându-se altă pasiune decât aceea a iubirei nestrămutate cătră neamul ro-

manesc, din care au odrăslit, și această pasiune le p.ote servi numai spre onore. Er cât pentru spiritul ei viu de luptă, cine ar p.ute face imputare tinerimei unui popor asuprit și desmoștenit, că se insulfă de acest spirit, când e vorba de tot ce are mai scump acest popor, de idealele și viitorul lui?

Tinerimea unui popor nu este chemată a face diplomația și politică de oportunism, nu este chemată ca să dea direcțiuni politice, ci dela tinerime s'ast.aptă să fiă interpreta credincioasă a dorințelor, postulatelor și aspirațiilor națiunii, din care face parte; ea, speranța și viitorul națiunii, trebuie să se conducă de idealele mari ale dreptății și ale libertății.

Și în această privință mai curând s'ar p.ute face observarea, că replica studenților noștri ține prea mult s.emă de greua situație, în care se află poporul român, și că face prea multe concesii cerințelor prudentei politice, decât să ar fi o scriere de luptă pătimășă.

Nu stilul, nu vioiciunea lui, nu focul juvenil, ce se arată în espunerea ideilor face caracteristica acestei scrieri a junimei noastre universitare, ci descrierea clară, nefățărită și înainte de toate adevărată a stării poporului român asuprit este, ce o face atât de prețuită și valoroasă.

Lumea nepărtinitore, cătră care se adresă ea, va av. dec un material solid, bine pregătit și bine împ.ărtit spre a se p.ute informa asupra adevăratei stări a lucrurilor, ce nu se p.ote ascunde cu sofisme, cu teorii false și măiestrite și cu apucături șirete ungueresci.

Salutămă dér cu iubire lucrarea tinerilor noștri universitari, făcută în serviciul m.ăreței și nobilei idei a liberării neamului, și le d.icem din nou și neincetat: Înainte pe calea, ce vi-o arată iubirea v.astră de patriă și de națiune!

CRONICA POLITICĂ.

— 1 (13) August.

Privitor la scirea, că în luna Noemvre se va ține în Viena un congres al naționalităților compus din Cehi, Croați, Români, Serbi, Slovaci, Ruțeni și Germani de nuanță anti-semită pentru a face un memoriu, care va trebui să fiă prezentat Cor.inei, diarul „Pester Correspondenz” scrie următoarele: „În generalu afacerea este de-o foarte mare însemnătate și merită a i-se da totă atențiunea. Așa după cum se schițează din Praga planul adunării, ea nu p.ote să fiă decât o curată trădare de patriă îngrenată și de un fel de lesă-majestate. A adresa o acuză în streinătate, prin urmare și cătră inimizii declarați ai patriei, contra constituției, guvernului și a legilor statului și totă această acuză a o adresa și regelui nostru: p.ote ore să-și închipuesc un lucru mai nerușinat, mai nebușit? De altfel e noroc, că federațiștii congresiști s'au trădat înainte planurile. Guvernul este făcut atent și el nu va negliga la timpul seu a lua toate dispozițiunile de lipsă. Guvernul din Viena încă va lua toate mijlocele de precauțiune.” — Mare trică i-a cuprins pe jidano-maghiarii-germanii din Pesta și Viena. Dér fiă liniștiți, încât e pentru tradare de patriă! Naționalitățile din Austro-Ungaria nu-și vor trada patria, dér vor numai să-și câștige drepturile răp.ite, vor să se soie, că nu mai pot suferi domnia despotică a două naționalități, cari au monopolizat toate în favorul intereselor lor specifice de rassă și hegemonia.

„FOILETONUL GAZ. TRANS.”

CRAIA.

— LEGENDĂ. —

I.

Voivodul unei ț.eri frumoase și înflorite era un om foarte bun. Ț.eri ș.ora lui îl iubea și admira ca pe un deu, căci era vitezu în răboiu și încă nimenia nu a putut câștiga vre-o învingere asupra lui, deși pop.ore peste pop.ore, care de care mai s.elbatice și mai înfloritoare, năpăstuiu asupra-i ca să-i ia tronul și ț.era binecuv.entată de Domnului cerului, ei dér nu i-o puteau lua, căci Manuda Voivodul cu puținii, dér vitejii săi soldați, făceau să se cutremure p.ământul sub ei, când se asv.ărliau între cetele s.elbatice și înv.ărliau buzduganele lor de aramă, cari străluciau la rața s.orelui de-și luau vederea, sdrobiau tigve de ce odată și armăsarii lor, neincălecați de când lumea și p.ământul, mușeau în carne de năv.ălitori ca lupul în carne de mi.ora. Așa apoi le trecea pofta la cele h.orde a mai da pe la nenea Manuda; ele se împr.ăștiau ca pot.ărnichile care înc.ătrău și își în-

ghițiau m.ania și amarul de voe de nevoe.

Manuda Voivodul avea un copil frumos, care încă de micu avea mare aplicare spre arme. D.ile întregi nu ț.ipa arcul din m.ână. După ce mai crescuse — bre! — acuma înv.ărlia o minune de buzdugan de două-deci de ori odată peste cap și-apoi, D.omme feresce! îl isbia de trei-deci de pași departe în p.ortă palatului, câtu își venia să cred, că deu nu-i glumă, ci ecă s'or. bate hele bale de smei ale v.ăzduhului, nu altceva.

Au fost trecut mulți ani de când pop.orele s.elbatice nu mai dedeau raita prin ț.era lui Manuda Voivodul. Gelu, fiul său, era acum mare și frumos; el. era sufletul fericitorului săi părinti, cari îl iubeau foarte, căci era un copil deștept, curajos și cu minte mare; câtu pentru m.ănuirea armelor, era un adev.ărat Da.ă. V.ănăt.orea era petrecerea lui cea mai fericită. Când se au.iau trimbițele de plecare, armăsarul seu sălta în aer mușc.ănd z.ăbala; apoi hainele cele împodobite cu aur și posomantă, armele lui ghintuite cu petre scumpe, p.ăriau că sunt aduse din lună și s.ore, atâtu erau de strălucite.

Manuda era b.ătr.ănu foarte. Când se simți ap.ripe de calea, din care nu mai e reint.ercere, chemă sfetnicii săi la sine, le încredință tronul și pe Gelu, ca până va fi harnic de a c.ărmui trebile ț.erei, să-lu sprijinesc, și nici-odată vii, câtu or. fi ei, să nu și plece capul nici unui dușman, fie el. câtu de puternic; până un picur de s.ănge va mai curge în vinele lor și până vor mai p.ute mișca buzduganul; și în urmă, până vor închide ochii, să nu-și plece frunțile lor late înaintea nim.ănu, er decă s'ar afla vre-un trăd.ător între ei, acestu numai decâtu vine ars.ă pe rug.

Toți jură cu sfântu jur.ăm.ăntu, că întocmai vor. urma.

Gelu sta cu ochii plini de lacrimi lângă tatăl seu muribund; acesta se ridică puțin, aruncă peste toți o privire jalnică de adio, apoi sărut.ănd pe frumosul Gelu în frunte, că.ă pe perne fără suflare. După m.orte.ă lui mai g.ăsiră un răvaș, care bl.ăst.ăma cu tunete și m.ania deilor pe toți aceia, cari ar călca legea strămoșescă, plec.ăndu-se sub jugul altui popor, fiind-că prin ec.ăta aduc.ă rușine vitejescului neam, care a b.ătut lumea și a înființat multe ț.eri tinere,

cari nu se pl.ăcă în veci nici unui dușman.

Încă odată jură sfântu jur.ăm.ăntu înaintea corpului neinsufletit al lui Manuda, apoi îngropă cu pompă o.venită pe vitezul voivodul și totă ț.era îl jeli un an întreg, purt.ăndu ad.ăncu doliu pentru perderea acestui st.ălp. ăriaș, care a făcut st.ăvilă din peptul seu vijeliilor sdrobitor.ă, scut.ănd astfelu ț.era cea înflorită și binev.ădută de toți deii.

Gelu nu mai era copilul cel sburdalnic și întrecut; el. era om cu minte, mult judeca până făcea ceva și ce făcea, era bine făcut. El. avea un mare dor de luptă; era înfuriat, pentru-că nu mai vin.ă hordele s.elbatice, ca să se lupte și el. și să povest.ăscă ț.era întregă despre vitejia lui, ca despre a lui Manuda, tatăl seu. D.ădu poroc, ca de toate părțile ț.erii să se ridice basti.ăne și fort.ărețe.

Tin.ărul voivodul sciea ce va urma, și nu s'a înșelat în gândul seu, că încă nici nu s'a isprăvit pe deplin lucrul pentru înt.ăriturile hotarelor, și ec.ă, că năp.ăstuesc de două părți doi dușmani pe câtu de s.elbatice și neimp.ăcași, pe

În zilele trecute circulau prin unele diare de dincolo și din străinătate nisece faime privitoare la reconstruirea ministerului român. „Politische Coresp.“ primese o scire din Bucuresci, care desminte aceste faime, împărtaşind că între membrii cabinetului român domnesc o deplină armonie și că nu s'a ivit nici o cestiune, care să fi dat ansă la neînțelegeri între miniștrii români. Că nici unul dintre actualii miniștrii nu se gândesc a se retrage în timp apropiat, reese din împrejurarea, că toți membri cabinetului sunt ocupați cu proiecte importante de lege, ce se vor ușașterne în viitoarea sesiune a corpurilor legiuitoare.

REPLICA

Junimii academice române din Transilvania și Ungaria.

Scimă, că în primăvara anului trecut, studenții universitari din România au publicat un memoriu, adresat publicului universităților europene, în care arătară suferințele și prigonirile, ce le îndură poporul român din Transilvania și Ungaria sub terorismul politice de maghiarisare. Curând după publicarea acestui memoriu, studenții universitari maghiari dădură la lumină un așa numit „contra-memoriu“, în care se siliră să facă pe lume să credă, că noi Români de sub stăpânirea ungară ne aflăm aici, ca în sinul lui Avram, și că toate cele cuprinse în memoriul studenților universitari din România, cu privire la suferințele și persecuțiunile noastre, sunt numai minciuni și vorbe goale.

La această scriere a studenților maghiari, tinerimea noastră academică din Transilvania și Ungaria răspunde printr'o replică, în care cu dovezi puternice arată, că toate plângerile în contra Ungurilor, cuprinse în memoriul studenților universitari din România, sunt adevărate și că desmințirea acelor plângeri din partea tinerimei maghiare e o apucătură nedemnă și fără de nici o valoare.

Replica acesta a eșit de sub tipar acum de curând. Ea s'a tipărit în 5 limbi, anume: românește, franțuzesce, nemțesce, englezesce și italienește, — și se va împărți în 21,000 de exemplare.

Lăsăm să urmeze din această interesantă replică următorul capitol, ce este adresat tinerimei maghiare:

Cătră Junimea Academică Maghiară.*)

În acest capitol, studenții noștri,

*) Introducerea acestui capitol o recapitulăm pe scurt pentru cetitorii noștri de Duminecă. — Red.

adresându-se cătră studenții maghiari, le arată, că ei, care și de și simt „bine-ouventurile“ erei ungheresce pretinse constituționale, își țin de datorință a arăta lumii nepărtinitore, că dreptatea și adevărul sunt pe partea autorilor Memoriului bucuresscan, că orora le esprimă recunoscință pentru generosul ajutor, ce ni-l-au dat în lupta grea, ce o purtăm pentru naționalitatea poporului nostru. Trecând apoi la modul de „desmințire“ al studenților maghiari, tinerii noștri arată, că ei s'au folosit numai de insulte și apucături nedemne. În loc de a răspunde obiectiv, ei aiurze despre unitatea politică națională a Românilor, despre care în Memoriul bucuresscan nici vorbă nu s'a făcut; se laudă, că ei, 5 milioane de Maghiari, au apărât singuri țera contra dușmanilor, ca și cum celelalte două milioane de locuitori nemaghiari ar fi stat numai cu mâinile în sîn și nu s'ar fi luptat niciodată. Studenții noștri arată, că în toate timpurile Români au luptat cu bravură pentru apărarea țerei, ei au înfrânt pe Turci, au dat mulțime de eroi etc. și cu toate acestea Ungurii au cutezanță să se laude, că numai ei au fost ce-au fost, ér noi n'am făcut nimic. Ne impută Ungurii, că la 1848 noi n'am luptat mână în mână cu ei pentru „constituția“ și pentru liberarea Ungariei de Austria. Da, nu ău, pentru că Ungurii nici atunci n'au luptat cu gâdă cu rată față de noi, deorece au voit să se facă liberi și să rămână Maghiari, ér noi să fim supuși lor și să ne facem Unguri. Etă de ce noi la 1848 n'am putut merge mână în mână cu Ungurii.

După acestea studenții noștri continuă astfel:

„Diceți, că noi am preferit absolutismul austriac constituțiunei vóstre.

Așa e.

Dér nu vi se pare și vouă, că prea e suspect liberalismul constituției vóstre, decât absolutismul austriac ni-se părea nou și celorlalte națiuni mai suportabil ?!

Da, într'adevăr e fapt, că absolutismul, cu totă asprimea sa, era fără asemănare mai ușor și mai ciustit, decât pseudo-constituționalismul vostru.

Oricât de greu și de nesuferit era pentru noi acest sistem absolutist, noi sub el tot ne-am putut deschide cel puțin gimnasia românească, ne-am putut înființa „Asociațiunea Transilvană“ și o mulțime de alte instituții de cultură națională, ér era libertății vóstre constituționale ne tagăduesce dreptul, garantat (!) în lege, de a ne înființa școli medii, ne maghiarizează gimnasia existente, ne disolvă societăți și ne interdice a ne întemeia altele.

Sub acea eră constituțională aveam deputați în Viena, sub liberală vóstră constituția nu există un singur deputat român, unul singur măcar, care să ne aperse în parlamentul vostru!

Sub absolutism nu se pomenea de „kulturregylet“-uri germanisătoare, de con-

tribuții comitatense pentru germanizare, de „kisdedő“-uri și de alte asemenea ienicescoi mijloce de desnaționalizare!

Sub absolutism un singur redactor român n'a fost întemnițat, sub constituția vóstră însă vr'o 12 redactori români, pentru că au avut curajul civic a apăra drepturile poporului lor, au fost trași prin procese și mai toți au trebuit să guste bunătățile liberalismului vostru — în temnițele dela Vațu, Clușiu, Sibiu și Seghedin!

Este amară era constituțională, care întrece chiar și pe cel mai reacționar absolutism austriac în asupra și prigoniri!

De aceea, era mai prudentă, din punctul vostru de vedere, decât nici un aș fi pomenit măcar despre libertatea constituțiunii vóstre, care în practică nu este decât o tristă parodie a principiilor de libertate și de drept.

În scrierea vóstră vă dați silința a arăta, că influințelor vóstre culturale avem să mulțămim noi începutul culturalei noastre.

Ér această afirmația voiți să o dovediți prin faptul, că principii calvin ai Transilvaniei au tipărit cărți bisericescoi și în limba românească.

Scimă și noi, că acei principii au tipărit cărți și în românește, dér scimă și aceea, că nu au făcut o acesta în scopul de a ne cultiva, cispre a ne calvinii.

Acosta e clar, ca lumina soarelui!

Unirea bisericii noastre cu Roma a fost impulsul adevărat și durabil al înaintării culturii noastre naționale.

Acastă unire însă nu s'a inițiat din partea maghiarismului, ci din partea Vienei și în contra clicelor maghiare-calvine din Ardelă.

Tinerii români, cari în urma unirii au fost trimiși la Roma, la Viena etc. au adus de acolo influențele culturii apusene.

În definitiv, aprópe întréga noastră cultură avem să o mulțămim Italiei și germanismului.

Dece în Ungaria și Transilvania a fost un element de cultură, acela au fost Germanii, dela cari atât noi, cât și voi am primit firesc înriuriri culturale.

Acea multă trimbițată „cultură maghiară“ se afla pe atunci la abc și nu putea da altora din ceea ce nu avea nici ea însăși.

Susțineți mai departe, că păuă la 1848 Români nu ar fi cerut drepturi naționale.

Adevărul este, că poporul românesc deja în prima jumătate a vécului al XVIII. pretindea drepturi politice naționale.

Episcopul nostru Iuocențiu Clain, care întréga sa viață a luptat în fruntea clerului și poporului pentru emanci-

parea noastră națională și bisericescă, la anul 1743 descrie asupra noastră în următorul chip: „... și încă multe alte nevoi mai sunt, sacratissima regină... cari apasă până la sânge, pe clerul și pe națiunea română, ce se sbuciumă ca în o adevărată robie egipteană.“

Și ce pretindea Români atunci? Aceea ce noi și astăzi, după 150 de ani, sus și tare pretindem, ca Români „să fi recunoscuți ca națiune îndreptățită.“

Ér' decă, de altcum în flagrantă contradicere cu voi înșiv, mai afirmați, că aspirațiile noastre datéză dela ridicarea României la regalitate, apoi e evident, că sunteți de rea credință.

La 1743 și la 1848 nu era România ce este astăzi, cu toate acestea, Români din Transilvania și din Țera-Ungurescă, atunci întocmai ca și astăzi, își reclamau cu hotărârea popórelor conșcii de sine, drepturile lor inscriptibile de individualitate politică națională.

Spre apărarea atentatelor ce ați îndreptat și cu vehemență continuați în contra existenței naționale a națiunilor nemaghiare, spre esplicarea îndreptățirii (!) pornirilor vóstre utopice de maghiarisare, vă provocați până la unitatea italiană și la unitatea germană!!!

Care va să dăcă, eventuala germanizare a Italianilor din Austria, séu rusificarea Germanilor din provinciile baltice, s'ar puté compara, după teoriile vóstre, cu unitatea uneia și aceleiași națiuni italiene séu germane?!!

La asemenea teorii nu mai răspundem, căci prea sunt elocvente!

În scrierea vóstră ați ținut să aruncați, din când în când, câte o insultă și asupra Românilor din România, oătând a le batjocori țera și istoria și a produce impresia, ca și când ei în timpurile vechi, nu ar fi fost atât de destoinici și viteji în lupte, cum vi-se povestesc vouă și nouă în școli, că ar fi fost Maghiarii.

Nu discutăm; Români de dincolo nu au trebuință de ajutorul nostru, dér' pentru ca să se vadă, ce valoare are aserția vóstră, vom cita pur și simplu părerile câtorva scriitori vechi, despre ceea ce erau conaționalii noștri în trecut:

Sebastian Münster scrie la 1550 despre Români din Moldova de odinioară, că „sunt aspri și aprigi și un greu biciu pentru Transilvania, sunt ómeni rășboinici și viteji și totdeuna gata de lupte.“

Gratiani, tot pe acelea vremuri, scrie despre oștirile românești următoarele: „Se bat cu o așa îndrăznală, cu așa dispreț de mórte și cu atâta încredere în sine, încât adeseori cu o mână de ómeni înfrânsă armatele vecinilor.“

Celebrul istoriograf polon, Orzechowski, étă ce scrie despre Români:

atât de înfuriați și lacomi de această mică țera, de unde curgea aurul și argintul în valuri și unde erau toate bunătățile și indestulirile grămădite ca într'un rău pământesc. Ei voiau să nu mai rămână nici urmă de acest popor moșnean, care, în frunte cu uriașul lor comandant Manuda, îi boteză de atâtea ori cu botez de sânge și îi făcu să fugă ca nisece mișei nimernici. Cete-cete curgeau acum de două părți cătră inima țerii, pustiind cu fer și foc ori ce suflare le sta înainte. Poporul plin de gróză și spaima morții, fugiau prin desişul codrilor și prin crepăturile stâncilor.

Și óre unde era stélpul țerii? Óre ce făcea el și cum putea el îndura să-și vadă țera astfel pustiită și jăfuită de popórele bestiale?! Ah, de s'ar scula Manuda, ar muri éráși de bănat, vedéndu ce se întâmplă acum cu țera aceea, pentru a cărei ferocire el s'a luptat până la mórte și nimeni nu l'a învins!

Dér stați, căci nici Gelu al nostru nu dorme și nici nu tremură de frică! El, care abia așteptase minutul, ca să sară ca un tigr în ghiațele morții, se putea óre, ca tocmai acum, când

țera îi strigă cu lacrimi de sânge: „mirele meu tinéră mântuesce-mé și aședă-ți cununa mea pe fruntea ta! se putea óre, ca tocmai acum el să lipsesc?“

Nu! Gelu tremura de nerăbdare. Iute își împărți mica, dér viteza lui oștire în două părți, pe cea din urmă parte o trimise să mergă repede și să ocupe poziții bune în calea năvălitorului despre miadă-đi, ér cu ceea parte eși din cetatea, în care mai lăsă pentru pază numai puțin ostași, și înaintă spre cetele cele înfiorătoare, cari se compuneau din ómeni cu cap de câne, Dómne feresce, — aceia erau Hărăii.

Tinérul Gelu înaintă în marș repede cu strălucita armată, cu voinicii lui, cari învărteau buzduganele în aer și abia așteptau să dea pept cu dușmanul cutropitor.

Se întunecase și încă nu dădură peste cetele afurite. Stafetele însă aduseră vestea, că oștirile Hărăilor s'ar afla în apropiere, la póla delului, în o vâlcea romantică; acolo sunt aședate corturi multe și prigonierii zac cu decile unii peste alții, chinuți și maltratați de aceste fieră sălbatică. Gelu adună pe lângă el

căpitani și mai marii săi, le țin o vorbire însuflețitoare și ei cu toți strigară: „Ținem jurământul lui Manuda până la cea din urmă rășufare! Trăescă Gelu! Mórte nemernicilor, cari ridică arma asupra țerii moștenite dela strămoșul nostru Traian!“

Résunetul acestor strigăte însuflețitoare trecu peste vai și colne încântătoare. Tobe sunau, trimbițele résonau, de se outemura pământul.

Gelu mergea înainte, ducéndu cu sine foc și mórte. El trecea peste movile de cadavre. Răoniri de lei și țipete desperate isbuciau din pepturile străpunse de sulți, scráșniri înfiorătoare eșiau din făcile sdrobite de buzdugane.

Dér aturisiții de Hărăi încă nu se lăsau înderétu. Párale de sânge pe ei nu-i descuragiau, ci până când o parte ținea pept cu bravul Gelu, cea parte se trase pe furiș la o parte și în tăcerea fiorosă a nopții începură să sape întinse și adénci gropi, pe cari le acoperiau cu crengi și érbă uscată. Ei se făcură apoi că fug și o luară la sănătoșă, lăsându pe Gelu să-și urmeze de aprópe.

Când oștirea lui Gelu vedu pe Hărăi, că fug, se îmbăbătară, strigară „hura“ și raita după ei! Dér vai! sute de voinici cădeau de vii în gropile afurite și cetele înfiorătoare se asvărleau apoi asupra celor rămași și le stingeau viața. Vedénd în fine teribila înșelăciune, oștirea lui Gelu se trage înderétu, ér cetele înfiorătoare, bete de învingerea lor mișelăscă, se imprăscă în lungul și latul țerii, ucid, ard și jáfuescu.

Ah, ce reușire! Gelu, mirele tinéră se se dea învins! Ah! Acosta-i o rușine asupra umbrelor strămoșilor noștri! Nu, Gelu nu putea suferi o astfel de rușine. El se încórdă la luptă, își îndoesce puterile și face semn voinicilor să-și suflece mânece și étă, din desişul munților și din adăcimea văilor se asvântă căduri de vulturi, cete-cete de voinici résară ca din pământ, își stringă din nou șirurile și dau năvală asupra Hărăilor, cari mușcau—mușcau în carne de voinici și cu ghiarile lor, cu unghii negre și lungi, ridicau armele roșii de sânge și tăiau în buoși pe toți, pe câți puteau pune mâna.

Gelu se lupta pe mórte și viață.

„Suntă omeni gróznici și fôrte viteji și nici cã este pe fața pãmântului altă poartă, care pentru gloria rãboinicã și pentru eroismă, sã apere o mai micã țerisorã contra mai multor dușmanî, atãcându-i sãu respingându-i fãrã incetare.“

„Amă putã sã continuãmă, dër ne mulțãmimă a incheia citãndă pãrerea d-lui Rudolf Bergner, care din propriã intuiția și din studii stãruitore cunõe raporturile de pe aici; d-sa se pronunță astfel: „Poporul românesc i-se cuvine întocmai în aceeași mësura, ca celui unguresc, recunoscînța apusului: elã servi în lupte infocate și desperate dreptă mură de apãrare vrednic de compãtimire, împotriva Otomanilor și nu se plecã decãtă atunci, când Europa apusã, mulțãmimă geniului și norocului priunului Eugen, se simția mai ușurată.“

Pe tôte paginile rãspunsului vostru vã dați mereu silința a produce impresia, cã ați fi o nația deja europeanizatã și de libertate iubitoare.

Și chiar voi le spuneți acestea?!

Dër ôre nu voi, studenții universitari maghiari din Clușiu, ne-ați insultat în chipul celã mai ordinară cu privilegiul petrecerii nãstre pacifice dela 15 Maiu 1884?

Nu voi ne-ați arsã gazetele romãnesci în piēța Trencin din Clușiu?

Nu voi v-ați degradatã a face denunțãri și a cere inchiderea societãții nãstre literare „Iulia“?

Nu voi ați conceputã și cântatã atunci vecinicã infama poesiã cu refrenul „Büdös bocskor“, în care vã bâteați joc de unã întregã poporã?!

Nu voi ați datã la 1891 asaltã asupra adunãrii Romãnilor din Clușiu, aruncãndă cu petrii și spãrgẽndă-le capetele, pentru cã au „îndrãsnitã“ (!) a-se întruni ca sã desbatã și sã protesteze în contra legii-proiectã de desnaționalizare prin asile de copii?

Și voi, cari cu atãta brutalitate ne-ați insultat, mai aveți temeritatea a vorbi despre civilizația și libertate?

Se pôte mai mare blasfemiã?

Mai faceți apoi imputare fraților nãstri, cã prin Memoriul lorã arã fi voitã sã lipsescã pe Maghiari de buna lorã reputațiune?

Bunã reputațiune?

Sã vedem!

Unã omã, care a fãcutã studii intensive asupra vieții publice din Ungaria, etã cum ve caracteriza pe voi, cari tot deuna singuri ați monopolizatã acestã țãrã; d-lã Schuler-Libloy, vechiu profesor de dreptulã publicã alã Ungariei, scrie: „Unã temeinicã cunoscãtorã alã raporturilor din Ungaria le caracteriza astfel: „aici celã ce e mai tare bagã pe celã mai slabã în buzunarã.“

D-lã H. Biedermann, profesorã la universitatea din Gratz, vã cunõe fôrte

bine și etã cum se pronunță despre „constituționalismul“ vostru multã laudatã: „Nu le stricã Maghiarilorã, decã totã mereu li-se revocã în memoria rãspunderea grea, ce au încãroatã asupra lorã, prin abuzul de putere ce l-au fãcut de secolã încã.“

Englesul Charles Bonner, care la fața locului a studiatã Transilvania și care aratã fôrte multã simpatie pentru Maghiari, dice între altele: „În totã ce afirmã sãu espune Maghiarulã, el nu pôte fi privitã decãtã unã garantã de puținã încredere; elã totdeuna va ascunde în prejurațiile cari vorbesc în contra lui.

„Cu deosebire îi place Maghiarului ceea ce elã numesce „punctul de vedere istoric.“

În fața acestuia totulã, civilizația, creșterea, împrejurãri și raporturi trebuie sã cedeze.

Dër pe de altã parte elã nu ține nimic la „punctul de vedere istoric“, decã acesta nu se potrivește cu poftele sale.“

Francesul Eduard Thouvenel, vorbindã despre o serbare național-maghiarã etã cum vã caracteriza: „Poporul strãbãtea strãdile strigẽndã: Ungaria și libertate! er ca probã despre respectulã sãu pentru libertatea altora spãrgea febrele cetățenilor, cari nu împinșã patriotismul pãnã înã ilumina casele lor...

„Dece secolã au trecutã peste acestã poporã fãrã a șterge caracterulã sãu: Maghiarulã de astãdã este fiulã demnã alã barbarului de odinãrã...“

Prin urmare, veți binevoi, stimabili colegi, a mai slabi din laudele și fala vostrã! —

Cum vedeți, nu prea aveți titluri, ca sã fiți în dreptã a vorbi despre noi, națiunile nemaghiare din Ungaria, cu aceea revoltãtoare îngãmfare, precum faceți acestã în broșura vostrã!

De altcunã, abia apãruse „Rãspunsulã“ vostru și etã cum se pronunță o fãrã neșe maghiarã asupra lui: „Suntã fapte anumite, cari nu se potã tãgãdui.

„Astfelã este faptã, cã în Ungaria existã o lege pentru naționalitați, ale cãrei hotãriri nu se respectã.

„Este faptã, cã sistemulã de alegere este artificialã de astfelã întocmitã, ca ținuturile locuite de Romãni sã trimitã mai puținã deputați, ca ținuturile locuite de Maghiari.

„Orãșele mititele maghiare alegã cu 200—300 de voturi unã deputatã, pe când pe de altã parte abia la 5000 de alegãtori romãni vine unã deputatã.

„Acestã este o nedreptate...“

„Este faptã, cã în ținuturile locuite de naționalitați se gãsesce o întregã armatã de astfelã de funcționari, cari în numele statului unguresc fãcã administrația și justiția pașalicescã.

„Și astfelã amã putã înșira unã întregã leghionã de astfelã de apariții cari tôte dovedescã, cã... chiar oficiile

nu respectã legea naționalitaților, așa cã și dupã aparițiunea „Rãspunsului“ junimei maghiare, rãmãne neschimbatã tristulã adevãrã, cã de faptã naționalitațile suntã asuprite.“

Ei bine, colegi, mai aveți curagiu a falsifica adevãrulã, exclamãndã cu enfasã: „în ceea ce privește libertatea politicã, niciodatã nu s'a aușitã o învinuire mai nedreptã, ca a Valahilorã în contra Maghiarilorã?“

Sãu credeți, cã cu asemenea tãgãduiri cerbicioșe veți putã acoperi violențele, ce ni-se fãcã?

Ah, stimabili colegi, nu vã aduceți aminte din istoria patriei, cã și vouã vi-se puseserã odatã lanțuri, ca sã nu vã desvoltați în spiritulã vostru naționalã?

Ați uitatã experimentele de germanizare ale lui Iosifã alã II-lea?

Ați uitatã cauzele pentru cari v'ați revoltatã la 1848?

Ați uitatã absolutismulã germanizatorã de sub Bach și Schmerling?

Da, le-ați uitatã tôte, pentru cã voi nu mai simțiți jugulã strãinului, nu vã mai vedeți amenințãți în comãra naționalitații voștre: în limba și în individualitatea vostrã naționalã, nu vã mai sciți luați la ochi a fi materialã brutã pentru întãrirea unei națiuni strãine!

Da, ați eșitã din întunereculã jugului austriacã de odinãrã și acum, la sãrele libertãții voștre naționale, v'ați perdutã vederile!

Nu simțiți voi, leali colegi, cã este o crimã ce strigã la cerã, când sub pretexte nevrednice cãutați sã nimiciți popore însetate de dorulã liberei dezvoltãri naționale?

Este culmea rãutãții, când voiți a aduce în rãtãcire opinia lumii oneste, interpretãndã astãdã ale voștre virtuți de odinãrã dreptã porniri condamnabile, din simplulã motivã, cã acele virtuți suntã și ale nãstre, er voi ați nu mai aveți lipsã de ele.

Și apoi, nu suntã încã și astãdã între voi întregi leghione de conaționali, cari an de arẽndulã au conspiratã în contra statului de atunci și chiar în contra monarhului?

Nu voi insultați stãgurile armatei comune, pentru cã nu suntã maghiare?

Nu voi cereți fãrã incetare introducerea limbii voștre și în armata comunã?

Nu voi pretindeți, în ședințele delegaționale, „cultivarea sentimentului naționalã maghiarã“ în armatã?

Și voi, cei mai fanatici reprezentanți ai principiului de naționalitate, îndrãsniti a ne combate pe noi, pentru cã și noi pretendemã egale drepturi pe sãma naționalitații nãstre?

Dër nu vedeți voi, cã fanatismulã maghiarisãrii a trezitã o urã infernalã față de voi, nu numai în națiunile de țãrã, ci și în inima fraților și consãngenilorã lorã mãrginași?

În Ungaria v'ați îndușmãnitã cu

Romãni, cu Sãrbii, cu Rutenii, cu Sașii și Slovaci.

Pe de altã parte în România, în Sãrbia, în Boemia și în Croația cine vã este prietinã?

Nimeni!

Tôtã lumea vã evitã, totã lumea vã privește dreptã dușmanã.

Amã putã aduce o mulțime de doveți pentru întãrirea acestorã aserțiuni, dër neavẽndã spațu, vã citãmã urmãtoarea admoniția recentã, ce vi-o fãcea una dintre cele mai vechi și serioșe foi din Germania, când vã dicea: „Mai avẽvorã Maghiarii unã singurã amicã sincerã în patria lorã și afarã de ea, decã ș Germanii îi vorã pãrãsi?“

Și credã ôre acești șoviniți, cã națiunea maghiarã izolată, cum e, se va putã susține fãrã rude și amici în mijloculã celorlalte popore cu care s'a îndușmãnitã?

Er decã se va arunca acum colosulã dela nordã asupra nãstrã, ce rãde va aduce acestã neimpãcatã urã dintre voi și națiunile de sub întãrare?

Nu vedeți voi din înãlțimea vostrã, cã voi și numai voi pregãtiți mormẽntulã întregii monarchii, a tuturorã națiunilorã din lãuntru și din prãjma ei?

Nu dovedescã aceste fapte ôre, cã întregã sud-ostulã Europei elementulã panmaghiarã nu e decãtã unã elementã turbulentã, de disordine și destructivã?

Pentru cã e lãmuritã, cã unã elementã, care, stãpãnitã de atãta egoismã, nu se șfiesce a atenta la personalitatea naționalã a altorã popore, este dupã logica minții sãntãtoșe *eo ipso* unã elementã de disordine și destructivã, cãci subminãndã pacea, siguranța și viața acestorã popore, le împinge cu puterea spre fapte desparate.

„Conștiința naționalã“, dice Held, „devine o patimã de destructiune, care ucide pe celã ce e stãpãnitã de ea, anume prin aceea moralicescã smintire a unui poporã, care face ca principiulã conservãrii proprii, sã degenereze într'unã egoismã specificã naționalã...“

SCRILE ȚILEI.

— 1 (13) Augustã

Procesã de presã. Cetimã în „Tribuna“ de ađ, cã alãtãieri dupã amãdã d-lã Andreiu Balteșu, care este responsabilã pentru redacțiunea „Tribunei“, a fostã citatã la judele de instrucțiã alã tribunalului din Sibiu, unde i s'a comunicatã, cã s'a atentatã procesã de presã pentru unã articolã publicatã în nr. 61 dela 14 (26) Martie a. c. alã „Tribunei“, sub titlulã „Cu aceeași armã“. D-lã Balteșu a luatã asupra sa rãspunderea pentru articolulã incriminatã. — Dupã declarãrile fãcute de ministrii unguresci în dietã, era de așteptatã, cã persecuțiunile despotice în contra presei romãne se vorã începe din nou. Scopulã lorã este cunoscutã, dër asigurãmã pe adversarii nãstri, cã nu și-lã vorã ajunge!

Mai marele Hãrãilorã, poreclitã *Harãmulã*, fãgãduise multe daruri și bogãții aceluia, care va pune mâna pe Gelu, fiulã lui Manuda, dër nimenie nu se putea apropia de leulã nostru. De-odatã însã bucienele rãsunã din tôte pãrțile, armele zingãnescã, armãsarii nehezã mușcãndã în zãbalã, codrii se lãganã ca mișcați de viscolã, er pãmântulã se cutremurã. Sute de voinici ca feți frumoși nãvãlescã asupra sãlbaticilor Hãrãii, cari înmãrmurirã pe locã, ca nisce stanã de pãtrã. Și cum nu, când vedeau cu ochii, cum esã din pãmẽntã armãdii întregi de voinici, cari cu ghiãgele ghintuite cu pene din arpile morții îi culcã pentru veciã. Gelu privea cu mirare, elã singurã nu scia ce pôte fi; se pãrea, cã ângerii se luptã cu demonii infernului. Nu multã ținã acestã. Haramulã își adunã puținii sãi luptaci și prin umbra nopții își fãcã cale, care însã îlã costã fôrte multã; dër totuși isbuti sã scape ca prin minune de mórtea sigurã și sã-și pãrdã urma, așa cã de atunci nu s'a mai aușitã nici mãcarã de numele sãu...

Era nãptea a doua. Luna cu rađa-i

galișã erãși lumina încãntãtoarea împrejurime. Și de-odatã se fãcã tãcere mare. Toți priviau, cum unã cãpitanã cãlare pe unã armãsarã, puiu de smeu, și cu brațulã rãnitã venia în gõnã spre tãnerulã Gelu. Elã venia din ultima luptã cu Hãrãii. Era cãpitanulã Chendru, care bătuse spre mișcã-đi ôstea Tãtarilorã, și sosindã aici bătã și pe Hãrãii lui Haramhan, încãtã li-a mersã vesteã. Elã veni înaintea Domnitorului, descãlecã și pãși spre Gelu; apoi când îi sãrutã haina, murmurã dicẽndã: „Toți cãpi sunteți și vã țineți jurãmẽntulã, precum eu mi-l'am ținutã, strãmoșule Traianã și moșule Manuda, primiți-mã în brațele voștre!“ Abia mai putã dice aceste vorbe și cãđã mortã la piciorile lui Gelu, pe a cãrui față curgeau lacrimi ferbinți.

Astãdã, dice Gelu, ne-a mântuitã pe toți numai Chendru, vechiulã nostru uriașã, care a luptatã alãtãrea cu pãrintele meu Manuda și în totdeuna a învinsã. Înainte de a muri, elã mai scãpã odatã pe fiica lui Traianã, mai ridicã odatã pala sa, mai învãrti odatã buzduganulã sãu, dër acum elã nu mai este. Sã fimã deci noi ceea ce a fostã elã!

Sã ne dãmã viața pentru țãra nãstrã strãmoșescã, sã scãpãmã nẽmulã de jugã!

Toți jurãã, cã așa vorã face.

Aceste se petreceau de-asupra pe unã tronã de cadavre și vitẽzulã Chendru fã dustã și inmormẽntatã aprãpe de capitalã țerisãrei. Și astãdã își mai povestescã ômenii din comuna numitã Chendrea, situatã lângã rãulețulã Almașã, jurã împrejurã incunjuratã de deluri stãncãose, și astãdã își spunã, cã lorã li-au spusã pãrinții, er la aceia moșii și totã așa din moși strãmoși, cã aici la aceste strãmtãri, li-ar fi cãđutã stãua Hãrãilorã, cari prindeau ômeni și îi mãnceau de vii. Aici ar fi fostã odatã o stãncã mare, cu o inscripțiã, pe care învãțãții de atunci spuneau, cã era numele vitẽzului Chendru, sãpatã în gigantica stãncã, și cã de acolo și-ar avã numele sãtulețulã Chendrea.

* * *

Gelã fã primitã cu mare triumfã când intrã erãși învingãtorã în cetatea lui. Se îngrijã sã dirẽgã și sã punã erãși în rãndã țãra, pe unde ajunsese fiarele sãlbaticie și pustiise totulã; elã ajutã pe bietulã poporã sã și fãcã erãși locuințe,

aduse vite de prin țãrile surorã și le dãruã muncitorilorã. Așa de cu inimã ajutã și lucra la înflorirea iubitei sale țãri, încãtã în scurtã timpã nu se mai puteau cunõe urmele îngrozitorilorã Hãrãii. Faptele lorã diavolesci însã au rãmãsã neșterse în amintirea poporului nostru; fiãcare țãranã din acele unghiuri ale țãrei, la aușulã numelui de „Hãrãii“ strãnge pumnii înfuriãți și i blastemã, cãci aceia erau mãncãtori de ômeni. Dër de atunci Hãrãii și-au perdutã urma și n'au mai îndrãsnitã sã calce pe pãmẽntulã fiicei strãmoșului Traianã. De atunci versulã:

Fugã Hãrãii și Cãpcãanii,
Cãci mi-i svẽturã Romãni
Și li aruncã ghiãge'n frunte
Și mi-i sfãrmã pe'ntrecute,
Cãci au vrutã ca sã sãdrobescã
Țãra lorã cea strãmoșescã.

II.

Era unã domnitorã bunã, harnicã și fôrte frumosã tãnerulã Gelu. De când cu învingerea strãlucitã asupra hãrdelorã de Hãrãii și de Cãpcãni, Gelu nu mai avea fricã de nimeni, elã avea în capulã lui altã gãndã, ar fi doritã sã se însãre,

Cum se respectă legea de naționalitate în Ungaria? Se vede acesta din debaterile adunării estra-ordinare a comitatului Torontal, unde a fost vorba, ca să se întărească alegerea de notar a lui Gatter Jakab în comuna Pesacu? Alegerea a fost combătută pentru-că alesul notar nu scie o borbă românească, ér locuitorii comunei Pesacu sunt exclusiv Români. Majoritatea membrilor, în frunte cu fișpanul Ronay și cu deputatul Demko, au fost pentru întărire, aducându ca motiv, că în era acesta de „agitațiunii valahe“ nu este consultă a se combate o astfel de alegere. În urma acesta alegerea notarului Gatter a fost verificată. — Și totuși patrioții susțin, că legile se respectă în Ungaria? Ori dorbă legea dice, că acolo, unde locuitorii comunei sunt curat români, se se pună funcționari, cari nu cunosc limba poporului? Răspundă d-lu fișpanu Ronay!

Adunarea Kulturegylet-ului între Slovaci. „Budapesti Hirlap“ scrie, că comitetul Kulturegylet-ului din Ungaria de sus a hotărât, ca viitoră adunare generală să o țină în Turocz-Szt. - Martin, în „cuibul panslaviștilor“. — Totuși numita fôia spune, că „reuniunea“ aluată din Nitra 32 copii slovaci, pe cari i-a trimis la Bözörmény și Debretin ca — să-i maghiarizeze.

Programul comitetului de primire al reuniunii învățătorilor români din districtul Timișorii, convocată pe 10 (22) și 11 (23) August a. c. în Lipova, este următorul: 1.) În 9 (21) August, primirea comitetului central la gara din Radna la 5 1/2 ore p. m.; 2.) Membrii și oșpeții insinuați se intrunesc la școala română din locu, de unde vor fi condusa la cortele; 3.) Convenire colegială la 8 ore sora în ospetărie la „Regele Ungariei“. 4.) În 10 (22) August la 8 ore a. m. serviciu divin cu chiamarea Duhului sfânt în biserica locală; 5.) După serviciul divin, ședința I. se ține în s. biserică. 6.) În 10 (22) August după ședința II, la 5 ore sora, excursiune la: „Apa acra“ și cină comună, la care d-nii, cari voesc a participa, sunt poftiți a se insinua până la 6 (18) August a. c. la învățătorul din locu, Constantin Crețianu. 7.) În 11 (23) August continuarea ședințelor publicate de biroul Reuniunii districtuale. — Lipova, la 9 August n. 1892: Comitetul de primire.

Femeia soldat. Principiul femeii soldat e pe cale de-a intra în perioada realizării și acum avem două aplicațiuni ilustre. După regina Victoria, numită colonel onorar al unui regiment de gardă germană, de cătră nepotul său

Wilhelm II, éta acum și pe împărătesa Rusiei investită la rându-i cu o înaltă situațiă militară. Cu ocaziunea serbării tronului său Tarina a fost numită de bărbatul său „șef al echipei gardiei“. Să nu desuădăjduim, că vom vedea într-o zi marile armate europene conduse de amazone încoronate.

Principele Bismarck scutit de biru. Consiliul comunal din Kissingen a hotărât, ca prințul de Bismarck să fiă scutit „pe vecie“ de taxele impuse locuitorilor străini. Prințul a acceptat această scutire și și-a exprimat dorința să se bucure de ea mulți ani de zile.

Concert. Musica orașenescă va da mâne un concert în grădina „Hotelului Pomul verde“. Intre piese se va executa „Dormi!“ de *.*. Inceputul 1/8 ore sora.

Logodnă. D-lu Nicolae Bărsan, învățător la școala primară centrală din Brașov și-a încredințat de fiitor soț, în 30/11 Iulie 1892, pe d-șora Reveica Găitanu, fiica d-lui Bucur Găitan din Bacălău. — Felicitările noastre!

Lista contribuțiilor pentru repararea pagubelor cauzate prin devastările și selbătécțiile dela Turda, Șimleu și Arad.

În urma apelului nostru au mai intrat la administrațiă „Gazetei“ până aci următoarele sume:

Dela d-lu Modest Avramu, preot în Fundul-Moldovei (Bucovina)	fl. cr.	2 —
Leon Cantacuzino, student la facultatea de drept în Paris	1 —	
Transportu din nr. 167 alu „Gaz. Trans.“	655	94
Suma totală	658	94

Căți suntem?

Scim în ce hal a ajuns statistica și lucrările biuroului reg. ung. de statistică dela noi în tendința ei de maghiarizare, adevă de a face chiar și din pietri Unguri, încât la urma urmelor nu scim cine să fiă cel mistificat și cel păcălit; poporle și națiunile nemaghiare a căror mistificare s'a proiectat și intenționat, ori guvernul unguresc, care a intenționat și a pus la cale mistificarea?

De multe ori lucrurile devin atât de străvechi, încât născocitorii lor nu le mai pot cunoșce și trebuie să se rușineze de ele. Acesta ni-o dovedesce o cartă interesantă ce a apărut la Buda. pesta sub titlul: „Indicatorul comunelor

regatului ungaru“, unde este pusă în vedere comună, cătun și pust în parte cu numirile ei oficiale și neoficiale în toate limbile, dimpreună cu numărul, naționalitatea și confesiunea locuitorilor ei, și cu întinderea hotarului teritorului ei. Din punctul acesta de vedere alu nomenclaturii, cartea este de o netăgăduită valoare și utilitate practică, căci mai cu seamă în timpurile de aci, unde funcționarii statului nostru dau zor cu maghiarizarea numelor proprii de sate, orașe, pământuri munți și riuri, de ale naționalităților nemaghiare, încât a ajuns un adevărat gallimatias, o adevărată limbă păsărescă de nici Maghiarii născuți nu o mai pot cunoșce și pricepe, totuși guvernul a ținut de a sa datoriă, de a face un registru nou, în care se se pună exact și numirile vechi, alături de numirea nouă oficială maghiară. De asemenea importanță este împărțirea ierarhiilor diferitelor confesiuni pe comitate, cercurile de întregire ale armatei, tribunalelor și judecătorilor de cerc, direcțiunilor și autorităților silvanale și forestiere, financiare, etc.

Tot în aceeași carte sunt și rezultatele principale ale numărării populațiunii pe comitate din anul 1890 făcută de raportul K. Keleti, fostul director al biuroului statistic unguresc. După d. Keleti națiunea maghiară ar fi ajuns la cifra de 7.426,730 suflete; în timp de 10 ani ar fi avut o creștere numai de 1 milion 220 mii suflete — ér dintre naționalități s'ar afla în țerile coronei Sf. Stefan aci 2.107,577 Nemți, 1.910.279 slovaci, 2.591,905 Români 2.604,260 Croați și Sârbi și 383,392 Ruteni. Și asupra acestor date vom să insistăm noi.

Ca să contestăm și esactitatea acestor cifre și să demonstrăm ușurința, cu care au fost făcute ele, ne-ar fi foarte ușor, de a ni-am servi de numerota-

COMITATE	popul. întreagă	Români	gr. cat.	gr. or.	Sârbi	Ruteni	Unguri	Germani
1 Alba de jos	193,072	151,397	74,132	80,353	—	—	30,181	7,539
2 Arad	343,597	203,957	13,140	201,984	2002	—	86,780	30,303
3 Bichiș	258,386	6,019	513	7,477	32	—	188,781	6,110
4 Bistrița-Năsăud	104,737	70,466	58,878	12,960	—	—	4,994	25,288
5 Bihor	516,04	219,940	45,975	187,444	25	213	283,806	3,374
6 Brașov	83,777	31,106	561	31,579	—	—	26,116	27,802
7 Caraș-Severin	407,633	311,335	18,949	306,32	11,862	—	10,879	48,088
8 Cenad	130,575	13,689	4,302	15,994	3853	152	95,229	1,410
9 Ciuc	114,110	14,470	18,531	65	—	—	98,861	381
10 Cluș	225,199	133,277	103,681	33,231	—	—	77,271	8,081
11 Făgăraș	88,217	78,725	23,142	56,943	—	—	4,082	4,009
12 Haromsec	130,008	17,360	2,404	22,529	—	—	110,799	551
13 Hunedora	267,895	285,486	50,520	190,018	—	—	17,167	8,047
14 Maramureș	268,281	64,957	194,040	121	—	122 528	33,610	45,679
15 Mureș-Turda	177,860	62,179	40,235	26,787	—	—	102,572	6,498
16 Sabolciu	244,945	714	46,597	119	—	585	238,920	1,355
17 Satu-mare	323,768	107,947	138,805	1,932	—	1544	198,428	13,883
18 Sălagiu	191,167	117,711	111,211	8,337	—	—	67,275	1,598
19 Sibiu	143,738	98,719	2,309	88,365	—	—	4,342	42,497
20 Solnoc-Dobea	217,550	166,807	133,198	35,032	—	—	38,961	6,294
21 Terna mare	137,312	53,644	15,582	46,209	—	—	14,148	59,575
22 Terna mică	107,045	49,573	35,781	18,073	—	—	27,652	18,273
23 Timiș	437,039	167,449	12,339	213,531	62,813	—	37,976	160,456
24 Turda-Arieș	150,554	107,491	62,023	49,131	—	—	37,596	841
25 Torontal	588,750	87,445	3,884	271,263	186,231	—	98,129	184,427
26 Odorheiu	110,132	3,191	1,745	4,171	—	—	103,202	2,131
27 Ugoia	75,461	8,830	47,651	—	—	32,076	28,859	5,147
Suma	2,585,384	1,306,109	1,915,645	266,818	156,903			

țiunile și datele statistice făcute de Episcopii și consistorele noastre. Dér póte ni-se va obiecta, că aceste n'au valoare științifică și pretențiune de esactitate, fiindcă le lipsește „autoritatea legală“, că n'au fost făcute de cătră organele și sub supraveghierea și controlul direct alu statului. Vom renunța dér de o camdată și noi la ele și vom căuta a afla numărul adevărat al Românilor din Transilvania și Ungaria din însăși cifrele d-lui Keleti și din cele oficiale ale biuroului ung. de statistică, după religiune-confesiune.

Se scie, că cu privire la confesiune, poporul unguresc are în totat 4 religiuni: romano-catolică, reformată sau calvină, evangelică sau luterană, unitară sau sociniană. Afară de aceste 4 religiuni ar mai fi de citat și una a 5 a anabapțiștilor sau sabatanilor, a cărei adepti însă sunt abia vr'o 10—15 mii de suflete. Mai departe se scie, că Români se țin dela anul 1700 încóce, sau de biserica greco-catolică, sau greco-orientală, pe când Sârbi numai de biserica greco-orientală. Deci în Ungaria și Transilvania, unde se vorbesce de greco-catolic, trebuie să scim, că acolo este vorba totdeuna sau de Români sau de Ruteni, ér sub numirea de greco-oriental, ori ortodox se sub-înțelege sau numai Români, sau numai Sârbi. Deci scădend între greco-catolic pe Ruteni, vom ave pe Români și vice-versa scădend între greco-oriental pe Sârbi, vom ave érași pe Români. Ar mai fi numai Tiganii, însă aceștia nu numără, căci ei în fi-care sat s'au atașat și asimilat pe deplin religiunii și națiunii poporului din comuna în mijlocul căreia trăiesc.

Deci despre locuitorii comitatelor transilvane și ungare, cari privesc direct pe Români, ei după d. Keleti se împart astfel:

și era mare lucru acesta la el, care judeca mult.

S'a și hotărât să-și aducă o crăesă frumoasă din vița eroilor Daci, dér fiindcă avea timp destul, se mai făcea și într-o urechiă și lăsându gândul însurătoarei la o parte, pleca prin cea pădure la vânătoare, căci mult îi plăcea să se vedă pe badea Nicolae mormăind, și năpustia asupra-i numai cu buzduganul în mână, ca asupra unui câne cu beful, și bietul urs cădea zdrobit pe loc. Așa voinici erau pe acele vremi strămoșii noștri. Din ce a mersu, ómenii s'au făcut tot mai rei, și cu cât au fost mai rei, cu atât s'au slăbit mai tare.

Destul că Gelu plecă érași prin ținutul delos și păduratiu cătră riulețul Almașu, pe la mormântul lui Chendru, unde din an în an făcea câte o serbare întru aducerea aminte. Aici petrecea el la vânătoare cu lunile întregi. Într-una din zile luă în gónă un cerb frumos, care părea, că nici nu voesc să scape, fiindcă nu se prea depărta după cum ar fi putut, ci părea, că îi șoptesce: „urmăz-mă, urmăz-mă!“

Elu căpeta mare poftă să pună mâna pe acestu minunat crăisor al pădurilor, armăsarul său asemenea părea, că e urmărit de dăce smeii, așa sbura de ușor printre stejarii seculari în urma cerbului. Așa merse vânătorul nostru tot mai afund în pădure și nici nu băga de seamă, că sora e pe sfințite. Nici de aceea nu și aducea aminte, că dór elu să fi rétăcit și să se fi perdat de ai săi. Destul, că după ce se întanecase, cerbul își perdú urma, ér bietul vânător se pomeni într-un vârf de deal, acoperit cu pădure selbatecă, ér armăsarul său, scaldat în spume, sufla greu pe nări. Gelu descălecă, se uită în giur, vedu în apropiere de el o stâncă gigantică, peste care se răsfrângeau rațele blânde ale lunei, zugrăvind poetice figuru peste stâncă albă, ca o statuă de marmoră, în prejurul căreia se întindea o frumoasă poeniță încercată cu flori mirisitoare.

Elu luă armăsarul de frâu și păși spre stâncă. Ajuns aci, ilu cuprinse un somn dulce și adormi înaintu de a se fi uitat mai cu deamăruntul la frumoasa stâncă. Armăsarul ostentit făcu ase-

menea

Dómne, ce lucru minunat! Când Gelu își deschise ochii, se pomeni culcat pe un pat strălucit, într-un palat, ce se părea, că ar fi palatul dinelor. Luminile erau orbitore, păreții erau suflați cu aur și tronul din drepta patului strălucea ca un sora sub povara petrilor scumpe. Elu se sculă și privi nedumerit zidirea cea măestră, ale căreia columne svelte erau împodobite cu tot felul de petri scumpe. Mai mulți stelpi de marmoră erau împodobiți cu statue de ale puternicilor viteji și dei. Elu nu-și putea da seamă, că unde este și ce e cu el. Iși freca ochii și plină de neliniște păși spre ușa minunatului palat. Ușile tóte păreau, că sunt făcute numai din rațe de sora. Eși din odae în odae, dér ca să pótă da afara, nici vorbă. Cu cât umbla mai mult prin aceste odăi tăcute, cu atât îi crescea mai tare mirarea însoțită de neliniște. Într-o cameră mai mare pe la picioarele statuelor de bronză și marmoră șerpuia un isvor cristalin, care nu se vedea nici de unde curge, nici încătrău

merge. Statuele păreau, că-și deschid ochii lor mari, își pléca capetele încununate de corone neperitore și scot suspine năbușite din pepturile lor de marmoră. Elu incremeni. Dómne, ore ce va fi aici? Unde sunt eu?

Mult timp se învârti el încóce și încóce, dér nu putu afla nimic. Apoi mai veni și un óspe neașteptat, fómă, care începuse să luă pună pe gânduri grele. Desuădăjduit, el merse în fine și se trânti érași pe patul parfumat, închise ochii, dér somnul nu luă mângăia, pleópele părea, că i se deschid de adierea unei mâni nevădute. De-odată un sgomotu neobișnuit il face să tresară, un sunet armonios, ca de organe, îi desmărdă auzul, părea că vine de sub pământ, părea că vine un alt cântec și mai armonios din ceriu.

„Și ore care dintre dei va loci aici?“ marmura elu, sculându-se érași și privind împrejur. „Cum se póte să fie aceste lăcașe pustii, cum am intrat, cine m'a adus și pe unde am intrat?“

Așa se întreba bietul Gelu, căruia fómă începuse să-i strigă binișor cu-

Este curios, că deși greco-catolicii sunt numai séu Români séu Ruteni, nici numărul lor adunat laolaltă nu corespunde cu numărul credincioșilor de religie greco-catolică, ci acela este totdeauna mai mare. Ba vedem, că d. ex. în comitatul Sabolciu se află 714 suflete Români și 595 Ruteni, ceea-ce însă n'a împedat pe d. Keleti de a pune 46,597 de credincioși aparținând bisericii greco-catolice. Ce o să fie ei? Despre biserică, episcop și preoți ungurești greco-catolici séu greco-orientali, n'a auzit nimeni până aci, care s'a ocupate cu istoria bisericelor noastre. Deci nu mai incapa indoală, că ei sunt totuși Români séu Ruteni. Noi nu credem a greși, când scădând între credincioșii bisericii greco-catolice (unite) de 1.306, 109 suflete pe Ruteni cu 155.908 suflete, vom pune pe Români de confesiunea unită gr.-cat. cu 1.149,201 suflete, ér dintre credincioșii bisericii ortodoxe de 1.915.645 scoțând pe Sârbi cu 266.818 suflete vom pune pe Români de legea greco-orientală ortodoxă cu 1.648.827 suflete. Deci cu privire la populațiunea română din țările supuse coronei Sf. Stefan, după recensământul din urmă din 1890, amavé: după d. Keleti, 2.589,066 suflete. După calculul de mai sus, Români ca populațiune bastinașă în cele 37 comitate de confesiunea greco-catolică 1.149,201 " " " orientală 1.648,827 la olaltă 2.798,028 ca fracțiune în celelalte comitate 5.921 Apoi armata — Români din armata comună ces. reg. — dela houveți, gendarmieră și corpul de finanțe, suflete . 100.000 în totală " 2.903,949

La aceștia ar mai fi de adaos absentii, căci Mocanii și Tuțuenii, cari își petrec mai totă viața în România, — dimpreună cu decimele de mii de lucrători și servitori români din toate orașele României, cari merg și petrec timpuri mai scurte în România, sunt supuși și cetăței ai statului ungar, și deci cifra lor trebuie cu multă mai urcată și peste două milioane 900 mii suflete. Deci cifra de 2.900,000 — 3.000,000 Români în Transilvania și Ungaria este cea adevărată și corespunde pe deplin adevărului și științei moderne. Prin urmare d. Keleti a comis o greșală, „iertată“ adecă 300,000 la 3.000,000 sunt numai 10%.

Numărul de 300,000 suflete este și numărul aproximativ al națiunii secucilor, de care Ungurii, deși mai toți Secuii sunt proletari, fac atăta târâboiu — ér pe cei 300,000 de Români, fiind toți proprietari de pământ, au crezut d-lu Keleti de ai pute mistifica și trece cu vederea.

Apoi decă d. Keleti a frustrat și

pe celelalte naționalități nemaghiare: Sârbi, Slovaci, Croați, Ruteni, Germani cu câte 10%, atunci i-a fost ușor de a scoate ca din pământ Ungurii și a arăta sporirea lor cu 1.220 mii.

Dér cu jupău pierciunați, ce-a făcut d-lu Keleti? În care buzunar al seminției lui Arpad i-a băgat? De altfel, pardon! Uitasem, că în Ungaria Jidovii sunt socotiți ca Maghiari.

Noi am ținut de a noastră datoriă de a nu trece cu vederea această mică greșală și a-i face îndreptarea ouvenită, — căci amicus Plato, sed magis amica Veritas.

Dr. George Maior.

Replica junimii academice române și presa maghiară.

Foile ungurești sunt supérate focu pe tinerii noștri universitari, pentru că aceștia, fără de-ale întreba, au dat la lumină o *Replică la Responsul* ce l'a dat tinerimea maghiară *Memoriului* universitarilor din Bucuresci.

„Pesti Hirlap“ dela 10 August, după ce anunță aparițiunea *Repliei*, scrie următoarele:

...Ea este una dintre cele mai periculoase scrieri politice. Din cuprinsul ei se vede, că ținta nu-i este discuția cu tinerimea maghiară, ci a face nouă *svonă în Europa* despre inchipuitele plângeri ale Românilor. Tocmai pentru această ea (*Replica*) cuprinde totuși în articolul sistematic, tractarea tuturor cestiunilor române... Cătră tinerimea maghiară nu e adresat, decât un singur articol în care se documentează, că hegemonia maghiară nu pte să dăinuască în Ungaria. Cu scrierea această e neindoiș, că *agitației române* i se dă un mare avânt, și după cum apare din planul cărții, totul este arangeat așa, ca Maghiarii să figureze înaintea întregii lumi, ca țesce asupritori barbari...

(După cum și este.—Trad.)

„Pesti Naplo“ dela 10 August scrie următoarele:

...Punctul de mănecare din care pornesc autorii *Repliei* și din care își scoț ei argumentele, este negarea statului maghiar. Având această de scop nu se informază nici de falsificarea istoriei și a statistice. (Auzi colo, minciuni cu corne! Adecă tinerii români falsifică istoria și statistica, pe când știută este cum tocmai „savantii“ ungurii le falsifică fără de rușine. — Trad.) Credem, că mișcarea, ce negă bazele acelu stat în care trăesc conducătorii mișcării, se judecă ea pe sine și că agitația, care pășese înaintea tribunalului lumii și se plânge, că la noi nu este libertate, — este

relele. Atunci îi veni minte să ia trimbița să sufle, pte l'ar auzi armata, dér în acelu moment băgă de seamă, că trimbița îi lipsese și nici o haină de ale sale nu se află pe el. Elu era îmbrăcat în nise haine strălucite împodobite totu cu firu de aur și o cunună măestră era aședată pe fruntea lui. Cine i a aședat-o, cine l'a îmbrăcat în aste haine pompoze? — Asta elu n'o știe. De odată mese întinse se așternu înaintea lui pe podurile poleite cu aur. Mese încărcate cu tot felul de scumpeturi și dulceturi răsariau ca din pământ înaintea lui, unu jețu strălucit de catifea îl imbia mișcându-i gingașiu picioarele, ca să odihnescă pe elu lângă masa cea bogată și să guste din bucatele întinse pe ea.

Ar fi mâncat și nu prea. Se sculă hotărât de pe jețu, își îndreptă privirea în sus și cu o voce măiestră duse: „Acea ființă, care are astăzi în mâinile sale pe mirele unei tinere feciore, aceea, care l'a adus aci, de unde nu e eșire; care stăpânesce acestu fermecat palat, diu a căreia voiă s'au întinsu înaintea mea aceste mese bogate, să se milosti-

vască a lua parte la ele alături cu prionierul său! Auziți voi, didiri, cari aveți între voi pe Gelu, urmașu alu lui Traianu, fiulu Romei și mirele întregii Dacii; voi, cari adăpostiți în mijlocul vostru pe unu nepot alu moșilor eroi, cari au făcut să se sguđuie încheieturile lumii! Voi, statue mărețe și nemișcate, auziți... până atunci nu voiu a mă ospeta din bogățiile mesei vostre, până nu va lua parte alături cu mine ființa această de deu!“

Vocea lui răsuna în echo printre spațioasele odăi de marmoră și éta că erăși aude glasul armonios alu unui instrumentu iubit și adorat de măestra Euterpe. Se uită în juru să afle din care parte vine cântecul, dér o rață vie de lamină îi orbi vederea. Atunci din unu părete se deschise o ușă strălucită, pe al căreia prag se ivi o fecioră albă ca o lebedă, cu ochii negri ca mura și cu lungi coșite aurite până la brău, îmbrăcată în o haină albă, ér pe capu purta o cunună impletită din patru flori, dintre cari trei erau veștejite.

(Va urma.)

cu atătu mai ridiculă, cu atătu însă și apariția și libera circulația a acestei cărți în Ungaria formeză o combatere a acelei tiranii asupritore maghiare, ce Români noștri sunt nevoiți s'o suferă.

„Nemzet“ dela 10 August scrie:

...Acastă nouă scriere volantă, care a apărut în limbile română, germană, englesă, francesă și italiană, geme totu de aceleași minciuni și de aceleași calumnii contra Ungariei, cu cari escelează celelalte scrieri ale agitatorilor români. Pamfletul acesta este plin de expresiunile urei orbe, cari tindu la mistificarea Europei culte ..

(Sic!—Trad.)

„Nemes Pester Journal“ dize, că această broșură este o scriere pătimășă de luptă, apoi după ce schițează cuprinsul ei, dize:

Incheierea broșurei o formeză o carte etnografică a Austro-Ungariei și României, care în adevăr e foarte favorabilă *colorată* pentru Români, căci teritoriul, pe care-lu revendică Români e însemnat cu colore vânată bătătoare la ochi, până la Arad și Debriținu.

„Budapester Tagblt“ după ce aduce pe scurt cuprinsul *Repliei*, incheia cu următoarele:

„In tonul acesta este scrisă întreaga replică și fiecare om nepreocupat va pute afla din aceste în deajunsu o probă, că aici au de lucru cu fanatici, cari cu ori-ce chip voesc să vadă negru“. Durere însă, că cartea înșiră și date, pe cari nici unu Unguru, căruia îi zace la inimă renumele patriei sale, nu le va oti fără roșată de rușine — căci ele sunt adevărate! Aceste sunt datele acele, cari se referu la *abusurile electorale*. Autorii „*Repliei*“ au ținut în privința această o revistă esactă din incidentul recentei campanii electorale și au însemnat multe isprăvi ale partidei guvernamentale. Dér cu toate aceste comite nedreptate, când le arată pe aceste, ca îndreptate, în contra naționalităților, căci și în ceruri electorale curat maghiare, ba chiar în aceste mai multe ca ori unde, s'au întemplat asemenea lucruri în măsură abundanță. „*Replica*“ românescă va să dize și de astă dată a pușcat peste țintă, căci ea voesc să privească chiar și în apucăturile de cortășire ale cabinetului o tendință îndreptată în contra națiunii române.

Ar vré fôia lui Apponyi să iase din încurcătură, provocându-se la faptul, că abusurile electorale se comit și față cu Ungurii. Ii convine lucrul, ca să pôtă da o lovitură guvernului. Dér uită „*Budapester Tgb.*“ de unu lucru, care nu este așa de neînsemnat precum s'er păre, uită de legea electorală excepțională pentru Ardealu, de patenta absolutistă austriacă etc., cari toate sunt susținute numai împotriva Românilor.

„*Temesv. Ztg.*“ nu mai scie cum să-și arate mânia ei față de *Replica* studenților români. Ea scrie între altele:

Cercurile competente nu trebuie să se ocupe cu conștințu absurd alu unei broșure, ci cu descoperirea că a căru mână ține în mișcare aceste elemente de turburare, și că diu *ce felu de fond* se nasc când iol, când colo acele pamflete grôse scrise în Grez, tipărite în Sibiu și îmbrăcate în manta misterioasă.

Voci străine despre cauza Românilor din Transilvania.

„*Memorial diplomatique*“ dela 16 Iulie 1892 scrie următoarele:

Este foarte ușor de a înțelege. că ultimele scene de violență, cari s'au produs între Români și Maghiari, nu pôtă face obiectul unei schimbări de note între cancelaria din Viena și cabinetul din Bucuresci. Disordinele din Arad și Turda sunt casuri, cari aparțin politice în-

teriore a Ungariei. Guvernul român și-a dat bine seama de toate aceste circumstanțe, dér nu s'a putut opri de a-și exprima sentimentele sale, și a arăta Europei, că în România poporul se înteresază foarte mult de soarta Românilor din Transilvania.

După ce exprimă modul cum d-lu Catargiu și d-lu Lahovari s'au exprimat cătră unu deputat unguru, urmază dizendu:

„Noi soim, că unu ministru în Germania într'un asemenea casu, s'a arătat cu mai puțină moderațiune decât cea a D-nilor Catargiu și Lahovari, Departe de noi a critica pe acești doi ômeni de stat, ne dăm contu mai multu pentru tactul lor diplomatic, și corecțiunea, pe care au observat-o în aceste raporturi internaționale. (Ungurii pôtă ore să dize acelaș lucru? Politețele internaționale le sunt cu totul necunoscute). Ei vèdu mișcarea cea populară, care se desineză dincolo de Carpați, și ca nise buii vecini, avertisseză pe Maghiari.

Acum toți se ocupă în România de această cestiune. Curentul a devenit iresistibil, regele însuși nu pte a-lu opri, și această ne convinge încă odată, că o înțelegere între cele două Curți n'are nici o valoare, decât nu se razimă pe sentimentele mutuale ale celor două popore.

Maghiarii ar face bine așadără în interesul lor propriu, de a se înțelege cu strănepoții lui Traianu, și a se purta într'unu mod mai omenesc, ei mai cu seamă, cari se pretind civilizați.

Perchisițiuni, spionajii și persecuțiuni.

Aprôpe dînicu ne sosecu scrii care de care mai revoltătoare în privința prigoniei Românilor din partea autorităților ungurești de prin comitate. Astfel pentru astă-dată înregistrăm următoarele casuri:

— În comitatul *Aradului*, ni-se scrie, că persecuțiunile în contra unor plugari români, membri de-ai primăriilor comunale, cari s'au declarat solidari în cestiunea memorandului, s'au început fără nici o crutare. *Tutorul orfanalului din Măderat*, apoi *primarul și perceptorul din Cuvină* au fost din cauza această suspendați. Iritația în acele părți, după cum ni-se scrie, e foarte mare.

— O scire și mai revoltătoare ni-se comunică din jurul Gherlei: În comuna *Sucutardu* s'a serbatu zilele acestea sfințirea noiei biserici românesce, cu care ocaziune s'a dat și o petrecere cu jocu. *Trei gendarmi* au intrat în mijlocul petrecerii românesce, doi din ei începură să se preâmble cu îngâmfare prin mijlocul salei de dansu, ér unul se duse între musicianți și le porunci, să cânte „*csárdás*“-uri ungurești.

— Nici comunicația prin postă nu ne mai este asigurată, se deschid scrisorile sesite la adresa Românilor și se violază secretul epistolelor. Astfel din *Năsăud* ni-se scrie, că căpitanul poliției din *Bistrița*, *Közegváry*, a desfăcut zilele acestea unu pachet cu cărți, ce sosise din România la adresa d-lui *Romulus Ionașcu*, profesor la școala comercială din Galați (în România), care petrece de câteva zile în părțile *Năsăudului*.

— Mai revoltătoare este scirea de mai jos, ce ni se comunică dela băile din *Sângeorgiu* românescu și care este următoarea:

„La băile din *Sângeorgiu* românescu sunt printre alții o mulțime de ôșpeți din România liberă. Nu de multu sosi aci D-lu *Petru Ionescu*, profesor la licealul S-tului Sava din Bucuresci. A doua zi a fost salutat de pandurii ungurești trimiși cu ordinu mai înalt de a cerceta cu de-amăruntul toate hartiile de sale, ca nu cumva să fi adus cu D-sa ceva, ce despoteca cenzură ungurească ar afla periculosu existenței poliștului stat austro-ungaru. În timpul perchisiției, care n'a dat altu rezultat decât ru-

șinarea îngâmfatei comisii, *gendarmii* au fostu postați la poartă, ca la casă de nevoi să pōtă sari într'ajutoru. Ne mai pomenită barbarie! Unu cetățanțu liberu românū, pe care guvernul românū ca și pe ori-care altu călătorū în țeri streine, în pașapōrtele, ce eliberēzā, ilū recomandā statului respectivū spre protegiare, sē fiā astfelu tractatū! Astfelu e siguranța călătorilorū prin statulū austro-ungarū, care trimbițā în tōtā lumea, oā e unulū din cele mai ospitaliere și mai liberale?"

—Altā cercetare domiciliarā ni-se scrie, cā 'i s'a făcutu dīlele acestea unui tī nērū românū din Gherla, cāruiā unū funcționarū dela polițiā, Ar venulū Turcea, i-a încălcatū locuința, fără de-a fi aflatū la elū nici o scriere bănuitorē.

—Mai adaugemū, cā dīlele acestea ne spunea unū oșpe din Romānia, care se întorcea dela băile dela Basna, cā rēmânerea mai departe la acele băi i-a fostū imposibilā, deōrece în totū timpulū petrecerei sale acolo a fostū supraveghiātū în modulū celū mai nerușinatū de nisce spionū ungurū, carī ilū molestau și urmāriau pasū de pasū, ca pe unū făcētorū de reie, așa cā s'a vechūtū silitū sē pā-rāsēcā băile.

Pentru ce atātea cercetāri, spionāri și prigoniri? Ce s'a întâmplatū, ce fapte s'au descoperitū, carī ar pretinde o astfelu de tractare despotico polițienescā? Nu cumva minciunile infame lāpīte de șovinistii fanatici ungurū din Ardēlū în potriua Romānilorū sē dea dreptū organelorū guvernului, de a căloa lege și constituțiune și de a se purta cu Romānii ca cu nisce rebeli? Așa vorū sē dovedēcā Ungurii, cā suntū liberali? Vai de unū astfelu de liberalismū!

Sēlbātēcii unghuresei la Baginū.

Abia acum ni-se descoperū urmātorele sēlbātēcii, ce suntū a se pune alāturi cā sēlbātēcii dela Turda, Aradū și Șimleu și carī până acuma au fostū aprōpe cu totulū trecute cu vederea. Etā ce ni-se scrie: „In nōptea de 16 spre 17 Iunie n. c., în comuna Baginū, din apropierea Turdii, s'au petrecutū scene fiorōse. Ungurii din acēstā comunā, înțelegēndū de sēlbātēciiile frațilorū lorū dela Turda, au prinsū curajū și pe la orele 12 din nōpțe au nāpādītū ca și nisce bandiți asupra casei preotului românū Simeonū Luca și asupra locuințelorū altorū șapte familii romānesci, pe carī le au terorisatū în modulū celū mai barbarū, sdrobindu-le ferestrele cu petri și cu pari. Mai mulți Romāni au fostū rāniți. Acestea s'au întâmplatū îndatā după barbariile dela Turda și numai după aceea a urmatū Șmleulū și Aradulū. Numērulū Romānilorū din acēstā comunā e fōrte micū și cu totulū neînsemnatū față cu numērulū celū mare alū rebelilorū locuitorū maghiari. Era temere, cā sēlbātēciiile se vorū repeta și de aceea bieții Romāni din Baginū timpū îndelungatū nu mai cutezarā sē dōrmā prin casele lorū, oi se ascundeau prin fundulū grādinilorū, de unde ascultau cu grōzā urletele sēlbātēcice ale dușmanilorū lorū, carī fi amenințau cu mōrte. Poporulū românū din Baginū, care petrece în mijloculū conlocuitorilorū sēi maghiari ca și în mijloculū unei ce tede sēlbātēcii, meritā atențiunea tuturorū Romānilorū.“

Condițiunile de primire la școlā civilā de fete cu internatū.

Acelea condițiuni se publicā la finea fiecārui anū școlasticū în mai multe sute de exemplare; de aici însă nu urmēzā cā ele sē ajungā la cunoștința tuturorū pārinților doritorū de a le cunoșce. Mulți pārinți le cerū deadreptulū dela Comitetulū Asociațiunii, de unde li se și trimițū regulatū, alți pārinți voiescū sē fiā informați încă și asupra altorū împrejurāri, carī nu suntū cuprinse în condițiuni. Așa se întârebā între altele:

1) Dēcā afarā de tacsă de 220 fl. v. a. defiptā pentru 10 luni de internatū și instrucțiune și tōtā îngrijirea

cerutā de legi și regulamentū, se mai cerū și altū spese?

Rēspunsū: Nici unū banū mai multū. Ori ce alte spese, d. e. pentru îmbrācăminte, cālțăminte, cărți și rechisite școlastice, musică sēu vre-o limbā facultativā, țesături și stofe pentru lucru de mână, depindū cu totulū dela bunăvoința pārinților, întocmai ca și cum ar avē pe ficele d-nialorū acasă în sinulū familiei, cu acea diferință dēmā de atențiune, cā prin introducerea de vestiminte uniforme, relative fōrte efține, pentru tōte elevele de internatū, se curmā aplicarea spre lucsū orbū.

2) Dēcā din cele 14 stipendii de câte 50 fl. v. a., publicate cu terminū până la 15 Augustū, se potū da și școlărilorū de secsū bărbātescū?

Nici decum și sub nici o condițiune. Fundatorii acelorū burse le au destinatū numai pentru secsulū femeescū, cu atātū mai virtosū, cāci pentru școlari și studenți de secsulū bărbātescū există din grațiā lui Dumnezeu la dieceșele de ambele confesiuni, mai virtosū la Blașiu, Sibiu, Oradea mare, Aradū și la Asociațiunū peste 300 de burse, ajūtore, împārțiri de pāne etc.

3) Cele 10 burse de câte 50 fl. v. a. se votēzā de cātrā comitetū în fiacare anū numai la cerere făcutā în scrisū de cātrā pārinți și motivatā, din cauza cā Adunarea generalā a institutului „Albina“ le votēzā numai pe câte unū anū.

4) După ce școlā de fete cu internatū a Asociațiunii se bucurā de drep-tulū publicității, prin urmare testimoniile sale deschidū porțile la ori care institutū superiorū, precum de exemplu la preparandii, sēu școlē pedagogice, de aici încolo se va și cere o frecuentare fōrte regulatā, care trebuie sē se începā celū mai tārđiu în 5 Septembrie st. n., dēr înscrierile la internatū și la școlā se vorū începe din 30 Augustū.

5) În internatū se primescū și eleve, carī mergū la școlā elementarā a reuniunii femeilorū romāne, cu atātū mai virtosū, cā tocmai fetițele de câte 8—10 ani au trebuință mai mare de o îngrijire pārintescā, de care este însuflețitā direcțiunea acestorū aședăminte naționale.

Sibiu, în 11 Augustū 1892.

Presidiulū comitetului Asociațiunii Transilvane.

ULTIME SCIRI.

Londra 13 Augustū. Camera comunelorū a primitū cu 340 contra 310 voturi moțiunea de neîncredere față de cabinetulū Salisbury.

Avisū.

Comitetulū arangiatorū și de primire, instituitū din incidentulū adunării generale a „Asociațiunii Transilvane pentru literatură și cultura poporului românū“, convocatā pe 15/27 Augustū a. c. la Sibiu, aduce — pentru prealabilā orientare — la cunoștința On. publicū următorulū

Programū:

Vinerī 14/26 Augustū: *Convenire socialā* în restaurațiunea Pankiewitz („Novara“) la 8 ore sēra.

Sāmbātā 15/27 Augustū: 10 ore a. m. *Ședința de deschidere* a Adunării generale; la 2 ore p. m. *banchetū*; la 8 ore p. m. *concertū* și după acēstā *cinā comunā*.

Duminecā, 16/28 Augustū: la 9 ore a. m. *Ședința I.* a Adunării generale; după *ședința prāndiū comunū*, și sēra la 9 ore *balū*.

Lunī, 17/29 Augustū: *Excursiunī* în împrejurimea Sibiului.

Programe detaiate se vorū împārți la sosirea oșpeților.

De ore-ce puținele hoteluri din Sibiu pe timpulū adunării generale în mare parte vorū fi ocupate din cauza concentrării de trupe pentru manevre, și astfelu va fi de lipsă a locuiri o parte a oș-

peților la case private, On. publicū, care va participa la Adunarea generalā este rugatū a sē însinua de timpuriu pentru *cuartire, banchetū și excursiunī*, ca sē se pōtă face îngrijirile necesare pentru reușita festivităților.

Insinnările au sē se facā celū multū până în 12/24 Augustū la adresa D-lui Dr. Corneliu Diaconovich, în Sibiu. (Nagy-szeben).

Comitetulū arangiatorū, pe timpulū Adunării generale, va avē localulū sēu propriu, unde On. oșpeți vorū primi ori ce informațiuni, bilete pentru banchetū, balū, etc.

Sibiu, 7 Augustū (nou) 1892.

Comitetulū arangiatorū.

HIGIEN.A.

Colera.

Afarā de ciumā, nu există bolā, care sē fi produsū atātā grōzā în lume, ca colera. Ea a băntuitū până acum țerile nōstre în cincī rēnduri, anume la 1931, 1848, 1855, 1865—6 și mai pe urmā în 1873. Astādī colera amenințā din nou Europa și prin urmare și țera nōstrā. Ea a pētrunsū în Rusia cu pași repedi, ajungēndū până în apropierea capitalei acestei țeri, ēr pe de altā parte a începutū sē se ivēcā și în Francia.

Vedemū așa-dērā, cā ne aflāmū în ajunulū unei mari primejdii și dēcā știința nu va fi în stare a-i pune stavilā, în curēndū colera va secera victime numērōse și întregū continentulū nostru. Din asta causā „Apērătorulū Sānētāții“, escelenta revistā medicalā din București, crede a face unū bunū serviciu cetitorilorū sēi, descriindū cu demēruntulū acēstā îngrozitōre epidemīā a colerei, pentru cā astfelu, cunoscēndu-o, sē ne scimū mai bine pāzi de ea. Reproducemū și noi urmātorele date:

Leagēnulū colerei este India, unde se cunoșce de pe vremile cele mai îndepārtate și unde băntue aprōpe în totū anulū, cum ar fi la noi frigurile. Acolo însă ea nu este așa de gravā, ca pe la noi, poporulū fiindū obișnuitū cu ea. Totdēuna colera s'a întinsū în lume din India; ea nu se pōte nasce în altā parte și întotdēuna a fostū dusā și lāpītā de omenii bolnavi.

De obicei, colera se încuibēzā mai tare în orașele mari, ori în casele acele, unde locuescū mai mulți inși împreună; apoi în localitățile jōse, umede și băltoșe, strādele murdare și pline de necurățenii, vāile adēnci, marginile apelorū curgētore și țermurii mārilorū suntū totū atātea locuri, unde colerei li priesce bine și germenii ei se desvōltā și ia întinderi.

Colera se întinde prin necurățenia dela omenii bolnavi de colera. Escrementele (scārna, scaunulū) bolnavilorū de colera cuprindū germenii colerei. Escrementele înveinēzā apa de beutū, cum se întâmplā de exemplu cu apa unei fântāni din apropierea cutārei umblātorī nezidite bine și care este sāpatā în pāmēntū puhavū (pufāiosū). Escrementele bolnavului murdārescū rufāria, hainele și așternuturile, sēu suntū depuse în aerū liberū. Tōte aceste împrejurāri contribuiescū fōrte multū la rēspāndirea colerei. Apa de beutū este otrāvitā de scaunele bolnavilorū de colera și de rufāria lorū, de unde și primejdia cea mai mare este pentru spālātorese, carī se înbolnāvescū cele dintāi. Germenulū colerei se mai desvōltā cu mare ușurință și în apele stātātore, și

incā în mēsūrā mai mare, cēcātū în cele curgētore.

S'a făcutū socotēla și s'a constatatū, cā totū la 10,000 de omeni, dēcā fiā-care din ei își are odaiā separātā de locuitū, se vinū 61 casuri de mōrte de colerā; dēcā însă locuescū cāte 2 într'o odaiā, mortalitatea e de 131; dēcā locuescū cāte 2—4 persōne într'o camerā, mortalitatea ajunge la 219, ēr acolo, unde se gāsescū mai multū de 4 persōne pentru una camerā, mortalitatea atinge cifra de 327 la 10,000 locuitorī. Se vede așa-dērā curatū și limpede, cā cu cātū poporațiunea este mai ingrāmăditā și cu cātū locuescū mai multe persōne la olaltā, cu atātū morū mai mulți de colerā. Apoi bețiā, bētrāneța și sērācia incā ușurēzā sosirea colerei.

Germenele sēu microbulū colerei a fostū descoperitū în anulū 1883 de învățatulū doctorū Koch. Elū este strimbū ca unū arcū, ca o virgulā, e mai scurtū și mai grosū decâtū germenii ofticei și produce unū feliu de materiā otrāvitōre, care dēcā se absorbē, otrāvesce sāngele și de aici provine mōrtea.

Germenele acesta se aflā mai alesū în escrementele (scaunele) bolnavilorū de colerā, carī constau dintr'unū ligidū aposū, fără mirosū și în care innōtā nisce chiaguri albicioșe ca urezulū.

Germenele colerei se înmulțesce pe rufele umede, în lapte, pe cartofi fierți, pe pāne înmuiatā în apă. Elū trāesce mai multū de 24 ore în escremente, pe brānzā, pe diferite legume, în cafea, în ciocolatā; trāesce mai puțiuū de 24 ore pe fructe, pe legume acrii, în vinū, în bere. *Frigulū nu lū omōrā*, cu o temperaturā de 30—40 grade se împacā fōrte bine, dēr la o temperaturā de 20 grade li priesce și se înmulțesce, la o temperaturā mai micā de 16 grade însă elū se înmulțesce fōrte multū. Vedemū așa-dērā, cā cu cātū timpulū e mai rēcorosū, cu atātū colera ia mai mare avēntū. Germenulū colerei pe pānzături umede și la temperaturā ordinarā, mai alesū la 18—25, grade se desvōltā fōrte repede; după 2—3 dīle însă elū încetēzā de a se reproduce. Nici de căldurā nu e tocmai gin-gașū; temperatura de 45 și chiar de 50 grade o sepōrtā cāteva dīle. Unii dicū, cā germenulū (baccilulū) colerei mōre, dēcā se uscā bine materiā (mediulū) în care trāesce. Acēstū germenū pōte trăi în apă destilatā 12 ore, în apă de beutū curatā mai bine de o sēp-tēmānā, în apă necuratā și încārcatā cu materii organice trāesce și mai multū.

(Va urma.)

MULTE ȘI DE TOATE.

Unū rēspunsū, care se potrivește.

Fridericū celū mare, regele Prusiei avea obiceiulū a pune ori cārui soldatū, care intra în garda sa, urmātorele trei întrebări: „Cāți ani ai?“ — „De cāți ani servești în armatā?“ — „Ți place capitānulū și serviciulū tēu?“ Se întâmplā odatā, cā unū tinerū francesū, care mai s-rvise unū anū în patria sa, sē dorēcā a se înrola în garda regelui. Esteriorulū sēu frumosū făcū sē fiā primitū îndatā. Căpitanulū, sēu sciindū cā regele li va pune cele trei întrebări în limba germanā, pe care Francesulū n'o șcicia, ilū sfātui sē învețe rēspunsurile pe rēndū, ceea ce soldatulū și făcū.

A dona dī, când li vechū regele, se apropie și îi pune cele trei întrebări. Întēmplarea voi însă ca de astātātā re-

gele să începă cu întrebarea a doua și să-i dică: „De câți ani servești în armată?”

Soldatul, crezându că e întrebarea întâi, răspunde: „Să trăiți maiestate, de douăzeci și unu.”

Regele mirat, văzându-l încă foarte tânăr, dăse: „Dar câți ani ai?”

— „Să trăiți maiestate, unu anu.”

Frideric și mai mirat dăse: Trebuie să fi perdut mintea sau eu, sau tu.”

— „Să trăiți maiestate, amândoi,” răspunde soldatul, crezându că regele îi pune întrebarea a treia.

Care de care.

Doi medici, cari altădată fuseseră foarte سراci, povestesc aventuri din viața lor de studenți.

„Eu, dăse unul, locuam o odăiță atâta de mică încâtă nici nu puteam merge într'ânsa.”

— „Apoi asta nu e nimica, dăse celalalt, eu locuam în una atâta de mică, astfel că chiar căsornicul meu nu putea să meargă, încâtă am fost silit să-l vând!”

Păcălitu.

Ună țerană intră în biroul unui notar și îl întreabă: „D-le, ce se vinde aici?”

— „Capete, de măgari,” răspunde notarul, voindu să-și bată joc de el.

„Așa, răspunde țeranul, atunci trebuie să faci bune afaceri, căci vedu că nu ți-a rămas decât unu singuru.”

Ună procesu monstru.

Din Cracovia i se scrie diarului „N. Wiener Tgblatt”: In orașul Radom se va pertracta în zilele aceste ună procesu monstru, la care sunt 356 acușăți, că au săvârșit înșelăciuni militare.

Materialul actelor este 20,000 côle, cari sunt ordinate în 287 tomuri. Actul de acușățiune este de 888 côle și citirea acestuia va dura o săptămână întreagă.

Vârsta noilor deputați englesi.

Vârsta membrilor noiei camere de jos englese variază între 22 și 90 ani. Liberalul Allen și naționalistul Curran sunt amândoi născuți la 1870.

Părintele camerei este deputatul Villiers, în vârstă de 90 ani. Alți veterani sunt Isaac Holden (85) Gladstone (82) Wrigth (82). Acești trei sunt liberali, numai Villiers este unionist.

Numărul medicilor în Austria.

Austria are de presentu 9095 medici (afară de medicii militari)—și adeocă: Austria de jos 2209, Boemia 2013, Galizia 1038, Moravia 782, Stiria 766, Tirolul 605, Austria 521, Silesia 191, Carintia 141, Dalmația, 139, Salisburgia 137, Triest 134, Carniolia 118, Bucovina 105, Voralberg 81 Istria 76, și Görz 59.

După numărarea poporului din 1891 se vine aproximativ pe 2637 câte 1 medic. In Austria de jos se vine 1 medic la 1204 locuitori, pe când în Bucovina 1 medic se vine la 6158 locuitori.

Japonezele.

Cu tôte că s'au alăturat de civilizațiunea europeană, Japonezii nu s'au deprins încă, dăse „Globulă”, a recunoșce egalitatea securilor. Ei sunt încă de părere că Dumădeu a făcutu pe femeia pentru bărbat și în clasele superioare căsătoria nu e decât o afacere.

Tânăra fiică japoneză, care se mărită, devine umila și supusa servitoare a domnului și stăpanului ei. Acesta pôte să-și isgonescă femeia sub celă mai frivolă pretextu, de exemplu, decât ea nu devine mamă în cei trei ani după căsătoria, decât vorbește multă sau decât dăna nu are priviri destul de dulci cătră soțul, sau socră sa.

Ei nu trebuie să cheme pe bărbatul său pe nume, — acesta ar fi o familiaritate necuviincioasă. Cu tôte acestea, de câțiva ani încôce, ună mare număr de japonezi se căsătorescu cu europene și

americane și acestea, cari nu voescu a se supune sub acestu raportu vechilor obiceiuri ale Japoniei, voru ajunge pôte a face să prevaleze ideile lor. O țără care se bucură de neapreciatul privilegiu de a poseda instituțiunil parlamentare, ar trebui să se pue la înălțimea progresului în privința acestei chestiuni: starea socială a femeiei. — Unu detaliu caracteristicu: în Japonia, bărbații sunt serviți la masă înainte de damelor.

Transformarea calendarului rusesc.

In ce modu despoticu și energicu a întreprinsu Petru cel Mare să-și reformeze poporul, se pôte vedea d'acolo, cum a adus dănsul de-odată în armonie era Rușilor cu aceea a lumii apusene.

Rusia socotea timpul totu ca Bizanțul dela facerea lumii, presupunend, că acestu act s'a întâmplat cu 5508 ani înainte de nascerea lui Christos, la 1 Septemvre. Astfel în anul 1699 se scria anul 7207.

Atunci apăr de-odată la 20 Septemvre ună ucăș imperial în care se arăta, că de aci înainte nu se va mai începe anul la 1 Septemvre, ci la 1 Ianuarie, și că la viitorul 1 Ianuarie are decă să se scrie anul 1700.

Cu tôte opozițiunea vechilor ruși fanatici s'a susținut acestu ordinu cu tôte energia. Petru poruncese, ca la ordonata schimbare a anului să se facă serbări speciale.

Afară de rânduirile ceremoniilor bisericesti fiă care proprietari de case e datoru să-și împodobescă casa cu ramuri de brad, de moliz, etc.

Toți au să-și dorescă norocul unului altuia și să facă iluzinați, artificii și serbări. Cetățenii burhesi să salute anul nou cu salve de tunuri.

Se aflau espuse probe de împodobirile ce au să se facă la case; ba chiar se prescria precisu, cum proprietarii cu mai puțină dare de mână au să se alieze câte cinci sau șese spre a-și procura pae, păcură și faclă pentru iluminati.

Și i-a reușit țarului, deși prin amenințări cu cele mai aspre pedepse, să-și supună voinței sale pe îndărătnicul popor.

La 1 Ianuarie procesul de secularizațiune merge dela sine. Două sute de tunuri bubuie din Kremlinul din Moscova, orașul strălucese într'o mare de foc și între bubuiturile tunurilor trosnesc pușcăturele salvelor cetățenilor.

Șese zile a durat tumultul, serbările și veselia abia la 6 Ianuarie s'a terminat serbătoarea cu ocasiunea mării procesiuni a bobotezei.

Tergul de rimători din Steinbruch. La 24 Iulie n. starea rimătorilor a fost de 153,324 capete, la 20 Iunie au intrat 1674 capete și au eșit 2687 rămânend la 21 Iunie unu număr de 151,311 capete. — Se notă: marfa ungurescă veche, grea dela 43 — până la 43 1/2 cr. marfa ungurescă tineră grea dela 45 — cr. până la 46 1/2 cr., de mijlocu dela 45 1/2 cr. până la 46 1/2 cr. ușor dela 47 1/2 cr. până la 49 — cr. — Marfa țărănească grea dela — până la — cr. — de mijlocu dela 45 cr. până la 45 1/2 cr. ușor dela 47 1/2 cr. până la 49 — cr. — Marfa de România Băkovy de grea dela — cr. până

la — cr. transito mijlocu grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușor dela — cr. până la — cr. transito dte țepoșă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocu dela — cr. până la — cr. Marfa țărănească grea dela 46 — 46 1/2 cr. transito, mijlocu grea dela 46 — 46 1/2 cr. transito ușor dela 46 1/2 47 cr. Porci îngrășați de unu an dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 47.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

din 12 Augustu 1892.

Table with columns: Măsura sau greutatea, Calitatea, Valuta austriacă (fl. or.).

1 H. - L. Grâu cel mai frumos mijlociu 7 50

„ „ „ mai slabu 7 —

„ „ „ Grâu mestecat 6 80

„ „ „ Săcară frumosă 5 30

„ „ „ mijlocu 3 80

„ „ „ Orză frumosă 3 60

„ „ „ mijlociu 3 50

„ „ „ Ovăsă frumosă 3 30

„ „ „ mijlociu 2 40

„ „ „ Cucuruz 3 80

„ „ „ Mălaiu 3 40

„ „ „ Mazăre 9 50

„ „ „ Linte 13 —

„ „ „ Fasole 4 30

„ „ „ Sămēntă de ină 9 50

„ „ „ Sămēntă de căneapă 6 —

„ „ „ Cartofi 90

„ „ „ Măzărice 90

1 kilă Carne de vită 56

„ „ „ Carne de porc 52

„ „ „ Carne de berbec 36

100kil. Său de vită prăspētū 23

„ „ „ topitū 33

Bursa din Bucuresci din 29 Iulie n.

Table with columns: Valori, Cump.

Rentă română perpetuă 1875 5% 99.25

Renta română amortisabilă 5% 97.

dtto 4% —

Renta rom. (rurale convertite) 6% 273.

Oblig. de stat C. F. Române 6% 101.50

idem 4% —

Imprumutul Openheim 1866 5% —

Imprumutul Oraș. Bucuresci 5% —

idem idem din 1884 5% 90.

idem idem din 1890 5% 91.

Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20 —

Credit fonciaru ruralu 7% 98.

idem 5% —

Credit Fonc. Urb. din Bucuresci 7% 104.50

idem idem 6% 102.

idem idem 5% 93.

idem idem 5% 84.

Credit Fonc. Urban din Iași. 10 fr 276.

Oblig. Casei Pensiuilor fr. 300 V. N. 1673 —

Banca Națion. ult. div. 84.45 500 —

Dacia-România ult. div. 85 lei 200 401 —

Naționali de asig. ult. div. 36 lei 200 413. —

Banca Rom. ult. div. fr. 15. — 500 —

Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l. 250 —

Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30 250 —

Soc. Rom. de Hartie ult. 10 100 —

Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur 200 —

Societ. de Constr. ult. div. — —

Societ. de Hartie ult. div. — —

Agio in Bursa — —

Rubla de hartie — —

Banca Națion. a României — —

Scompt. 6% —

Avansuri pe efecte 7% —

vansuri pe Lingouri 6% —

Cursul losurilor private din 12 Aug. n.

Table with columns: cump., vinde

Basilica 6.80 7.10

Creditu 189.25 190. —

Clary 40 fl. m. c. 55.50 56. —

Navig. pe Dunăre 124. — 126. —

Insbruck 25. — 26. —

Krakau 23.25 23.75

Laibach 22. — 22.50

Buda 55. — —

Palffy 55. — 57. —

Crucea roșie austr. 17.60 18. —

dto ung. 11.80 12.20

dto ital. 12.75 13.25

Rudolf 23.50 24.50

Salm 64. — —

Salzburg 26.75 27.75

St. Genois 63. — 64. —

Stanislaw 30. — 32. —

Triestine 4 1/2 % 100 m. c. 131. — 133. —

dto 4 % 50 68.75 64.25

Waldstein 39.70 40.60

Windschgrätz 64.50 65.75

Serbesci 3 % 39.10 39.50

dto de 10 franci — —

Banca h. ung. 4 % 123.50 124. —

Cursul pieței Brașov din 12 Augustu st. n. 1892

Table with columns: Banenote românești, Argint românescu, Napoleon-d'or, etc.

Banenote românești Cump. 9.44 1/2 Vând. 9.46 1/2

Argint românescu 9.35 9.40

Napoleon-d'or 9.45 9.47 1/2

Leu turcescu 10.48 10.75

Seris. fonc. „Albina” 6 % 101. — —

„ „ „ 5 % 100. — 101. —

Imperial 9.65 9.68

Galbin 5.45 5.50

Table rusesci 117. — —

Mărci germane 58. — 58.40

Discontul 6—8 % pe anu.

Cursul la bursa din Viena din 12 Augustu a. c. 1892

Table with columns: Leata de aur, Leata de hartie, etc.

Leata de aur 4 % 111.80

Leata de hartie 5 % 100.50

Lepramutul căilor ferate ungare

aur 120.20

dto argint 100.25

Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [1-ma emisiune] 117.50

Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [2-a emisiune] —

Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare [3-a emisiune] —

Soauri rurale-ungare 94.20

Soauri croato-slavone —

Despăgubirea pentru dijma de vină ungurescu 94.50

Imprumutul cu premiul ungurescu 143. —

Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului 136.75

Galbin împărătescu 5.66

Napoleon-d'or 9.48 1/2

Mărci 100 imp. germane 58.52 1/2

Londra 10 Livres sterlinge 119.35

Proprietaru: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Gregoriu Malor.

Calendarul săptămânii are 31 zile.

Table with columns: Cupător, Sorele, Calend. Gregorian, Calend. Iulianu

1892 Dilele septem. Dum. 2 Ad. Mosc. St. Stefan 14 Eusibiu 14 Eusibiu 7.13

Luni, 3 Par. Isachie 15 + ad. Mariei 15 + ad. Mariei 7.11

Mărci, 4 SS. 7 coconi din Efes 16 Rochus 16 Rochus 7.10

Mărci, 5 M. Eusignie 17 Bertram 17 Bertram 7.8

Joi, 6 + Schimb. la față 18 Agapitus 18 Agapitus 7.6

Vineri, 7 Mart. Dometie 19 Sebald 19 Sebald 7.5

Sămb. 8 Mart. Emilian 20 + Stefan 20 + Stefan 7.3

Tergul de rimători din Steinbruch. La 24 Iulie n. starea rimătorilor a fost de 153,324 capete, la 20 Iunie au intrat 1674 capete și au eșit 2687 rămânend la 21 Iunie unu număr de 151,311 capete.

— Se notă: marfa ungurescă veche, grea dela 43 — până la 43 1/2 cr. marfa ungurescă tineră grea dela 45 — cr. până la 46 1/2 cr., de mijlocu dela 45 1/2 cr. până la 46 1/2 cr. ușor dela 47 1/2 cr. până la 49 — cr. — Marfa țărănească grea dela — până la — cr. — de mijlocu dela 45 cr. până la 45 1/2 cr. ușor dela 47 1/2 cr. până la 49 — cr. — Marfa de România Băkovy de grea dela — cr. până

la — cr. transito mijlocu grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușor dela — cr. până la — cr. transito dte țepoșă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocu dela — cr. până la — cr. Marfa țărănească grea dela 46 — 46 1/2 cr. transito, mijlocu grea dela 46 — 46 1/2 cr. transito ușor dela 46 1/2 47 cr. Porci îngrășați de unu an dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 47.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

din 12 Augustu 1892.

Table with columns: Măsura sau greutatea, Calitatea, Valuta austriacă (fl. or.).

1 H. - L. Grâu cel mai frumos mijlociu 7 50

„ „ „ mai slabu 7 —

„ „ „ Grâu mestecat 6 80

„ „ „ Săcară frumosă 5 30

„ „ „ mijlocu 3 80

„ „ „ Orză frumosă 3 60

„ „ „ mijlociu 3 50

„ „ „ Ovăsă frumosă 3 30

„ „ „ mijlociu 2 40

„ „ „ Cucuruz 3 80

„ „ „ Mălaiu 3 40

„ „ „ Mazăre 9 50

„ „ „ Linte 13 —

„ „ „ Fasole 4 30

„ „ „ Sămēntă de ină 9 50

„ „ „ Sămēntă de căneapă 6 —

„ „ „ Cartofi 90

„ „ „ Măzărice 90

1 kilă Carne de vită 56

„ „ „ Carne de porc 52

„ „ „ Carne de berbec 36

100kil. Său de vită prăspētū 23

„ „ „ topitū 33

Bursa din Bucuresci din 29 Iulie n.

Table with columns: Valori, Cump.

R

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste
 von fl. 1.40 bis 17.75 p. Meter (ca 38 Qual. u. 600 versch. Farben) — versendet
 roben- und stückweise porto und zollfrei die **Seiden-Fabrik G.**
Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr.
 Porto.

Dintre toate hărtiile pentru
 țigarete este recunoscută de cea
 mai bună hărtia de țigarete ve-
 ritabilă franceză

„Le Gloria“

fabricațiunea d-loră
JOSIFŪ BARDOU & FILS în
 PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aur, 16 diplome de onoare mari, 20 diplome
 „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în fineță și bunătate
 întrece toate celelalte hărtii de cigarete ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decât fi-
 care cărticică poartă firma IOSIFŪ BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuează cu marginile netede sau
 crestate (perforate).

„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adecă într'o
 calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpătăt în Brașov la toate
 marcatăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care
 debitantă mai bună de tutun.

855.—12

De închiriat.

în maerul Blumena Nr. 199 pe unulă său mai mulți ani sunt:

de acum încolo:

- 1) Podulă fabricăi de ulei ca magazină de bucate;
- 2) Magazinele lânării;

Informațiune mai de aproape se dă în

Cancelaria Eforiei școlare în edificiulă gimnasiului român
 din grăveră suburbiulă Scheiu.

824 - 9.—21

Quint-Estract de Coniac.

Marea pentru
 Quint Estract de Coniac

Spre producerea momentană a unui coniac
 escelent, sănătos și abundent, care nu se
 poate deosebi de coniaculă veritabilă franceză,
 recomandă această specialitate **probată**.

Prețulă unui kilo (de ajuns pentru produ-
 cerea a 100 litre) este 16 fl. v. a. Recepta
 se alătură gratis. Pentru celă mai bună
 rezultată și pentru ună fabricată sănătosă ga-
 ranteză.

Economisare de spirt

poate obține prin **esența** mea neîntrecută pentru **întărirea rachiurilor**;
 aceea dă beuturilor ună gustă plăcută, simțibilă și se poate găsi numai la mine.
 Prețulă unui kilo **3 fl. 50 cr.** (de ajuns la 600—1000 litre; inclusivă ins-
 truciuni de întrebuințare.

Afară de aceste specialități oferă de totă felulă de esențe pentru produ-
 cerea de **rumă, slivovitz, treber, kräuterbitter** și de totă felulă
 de **liqueur-uri, spirtuose oțetă și oțetă de vină** de o calitate ne-
 întrecută. Recepte se alătură gratis. **Prețuri curente franco.**

Se garantă pentru fabricate sănătose.

CARL PHILIPP POLLAK,

Fabrică de specialități de esențe în Praga.
 892,50—7. **Reprezentanți solidi se caută.**

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinetă de consultațiune cu cele
 britățiile medicale și cu specialiștii dela
 facultatea de medicină din Viena.

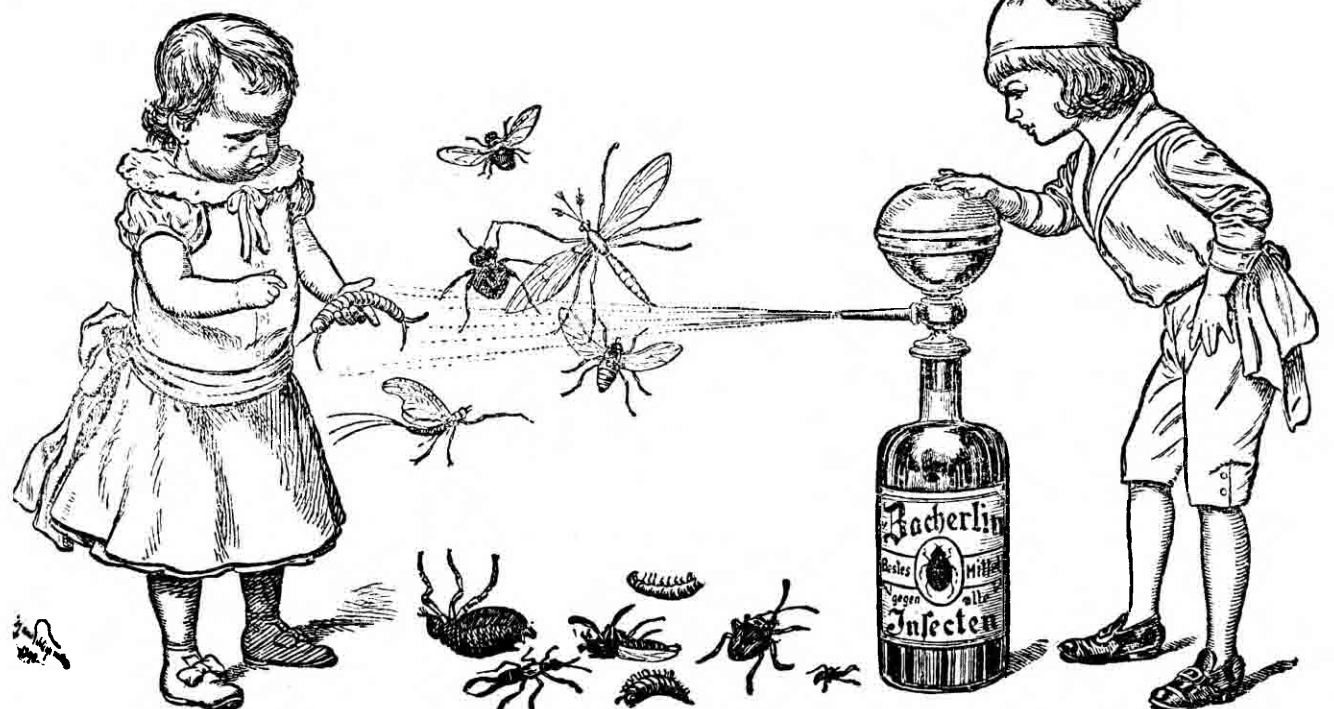
Consultațiuni și prin corespondență.

Numere singuratică
 din „Gazeta Transilvaniei“
 à 5 cr. se potă cumpăra în
 librăria Nicolae Ciurcu, și
 în tutungeria I. Gross.

Bursa de mărfuri din Budapesta
 dela 10 Aug. n 1892.

Săminte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	pană
Grâu Bănățenesc	75	8.—	8.20
Grâu dela Tisa	75	8.—	8.20
Grâu de Pesta	75	7.95	8.15
Grâu de Alba-regala	75	8.—	8.20
Grâu de Bácska	75	8.—	8.20
Grâu ung. de nord	75	—	—
Săminte vechi ori nouă	soiulă	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
			dela pană
Săcară		70—72	4.40 7.60
Orz	nutreț	60—62	5.40 5.60
Orz	de vinars	—	—
Orz	de bere	64.—	—
Ovesă		89.41	5.50 5.85
Cucuruz	bănăț.	75	4.65 4.70
Cucuruz	altă soi	78	4.50 4.55
Cucuruz	„	—	5.— 5.20
Hirică	„	—	10.60 11.—
Productediv.	Soiulă	Cursulă	
		dela	pană
Sem. de trif.	Luțernă ungr.	32.—	36.—
—	francesă	—	—
—	roșiă	45.—	55.—
Oleu de rap.	rafinată duplu	36.—	37.—
Oleu de in		55.—	55.60
Uns. de porc	dela Pesta	53.50	53.75
—	dela țără	—	—
Slănină	svântată	46.—	46.50
—	afumată	51.—	52.—
Său		35.—	36.—
Prune	din Bosnia în buti	—	—
—	din Serbia în saci	—	—
Lictar	slavonă nou	23.—	23.0
—	bănățenesc	—	—
Nucl	din Ungaria	—	—
Gogoși	unguresci	—	—
—	sărbesci	—	—
Miere	brută	—	—
—	galbină strecurată	39.50	40.—
Ceară	de Rosenau	140.	141.
Spirt	brută	17.—	17.50
—	Drojduțe de spirt	20.—	20.50

Precauțiune la cumpărarea de ZACHERLIN.

Mușteriu: „... Nu'mi trebuie astfel de praf pentru insecte, căci am cerut Zacherlin!...
 Cu totă dreptulă este laudată această specialitate ca celă mai bună mijlocă în contra insectelor de totă so-
 iulă și pentru aceea eu cumpără numai: **1 sticlă sigilată** cu numele „Zacherl“.

In Brașov la Domni: I. L. & A. Heshaimer.

Heinrich Zinz.
 Dimitrie Eremias nepoții.
 Emil Por.
 Karl Harth.
 Karl Irk.
 Franz Kelemen, farmacist.
 Julius Müller.
 Carol Schuster, farmacist.
 Teutsch & Tartler.
 N. Gredinar.
 Eduard Kugler, farmacist.
 Jul. Hornung.
 Jul. Hornung, farmacist.
 Heinrich G. Obert.

In Brașov la Domni: Emil Jekelius, farmacist.

Victor Roth, farmacist.
 Heinrich Wagner.
 Joh. Lerchenfeld.
 Ioan Dușoi & Fiu.
 Richard Gleim farmacist.
 M. A. Gräser.
 I. Iaroch.
 Heinrich Schul.
 B. Rehner.
 Josef Hammer.
 Ioșif Hammer.
 Ernst Wolff.
 Sam. Nagelschmidts Erben
 I. Schnell.

Mai departe se află „Zacherlin“ de vânzare pretutindenea, unde suntă placate es puse
 822,12—10.